

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Деца убице родитеља

(мастер рад)

Ментор:

Проф. др Миомира Костић

Студент:

Светлана Вучковић

Број индекса: М010/22 - УП

Ниш, 2024. године

Садржај

УВОД.....	4
I МАЛОЛЕТНИ ПОЧИНИОЦИ ПАРИЦИДА.....	6
II КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ ДЕЦЕ И МАЛОЛЕТНИКА.....	9
2.1. Међународноправни оквири.....	13
III ПАРИЦИД.....	15
3.1. Феноменолошке карактеристике убиства почињених од стране деце.....	16
3.1.1. Старосна доб и пол деца убице.....	17
3.1.2. Начин и средства извршења убиства.....	18
3.1.3. Доступност оружја деци.....	19
3.2. Деца убице родитеља.....	20
3.3. Илустрације случајева убиства родитеља.....	21
3.3.1. Случај први - <i>Искаљивање беса</i>	22
3.3.2. Случај други – <i>Немоћни родитељи</i>	23
3.3.3. Случај трећи - <i>Ненамерност</i>	24
3.3.4. Случај четврти - <i>Паклени план</i>	25
3.4. Одрасли починиоци парицида.....	26
3.4.1. Случај – <i>Брутални син и брижна мајка</i>	28
3.5. Лапот обичај.....	30
IV ЕТИОЛОШКА ДИМЕНЗИЈА ПАРИЦИДА.....	31
4.1. Фактори који утичу на јављање парицида.....	31
4.2. Спољашњи фактори парицида.....	32
4.3. Породични односи и убиства.....	35
4.3.1. Случај – <i>Бити пијун у нечијим рукама</i>	36

4.4. Унутрашњи фактори парицида.....	37
4.4.1. Едипов и Електрин комплекс.....	39
4.5. Мотиви за извршење убиства.....	39
ЗАКЉУЧАК.....	41
ЛИТЕРАТУРА.....	43
САЖЕТАК И КЉУЧНЕ РЕЧИ.....	48
SUMMARY AND KEY WORDS.....	49
БИОГРАФИЈА СТУДЕНТА.....	50

УВОД

Убиство родитеља је злочин који подразумева кршење два основна правила морала, а то су забрана убиства и неписано правило о поштовању родитеља. Очигледно да постоје мајке и очеви који могу бити жртве своје деце. У покушају да се схвати смисао овог злочина на почетку рада, сагледаваће се биопсихосоцијалне особености деце и малолетника. Затим, која је старосна доб када малолетник подлеже кривичној одговорности и које врсте санкција постоје у нашем законодавству, као и на међународном нивоу. У аналогiji са темом рада, битна чињеница је да у биолошком смислу и одрастао човек јесте дете својих родитеља, премда је достигао законску доб за пунолетност.

Овај рад разликује студије о деци и адолесцентним починиоцима од студија одраслих починилаца парицида. Централни део мастер рада јесу деца која убијају своје родитеље, то јест случајеви парицида, како матрицида тако и патрицида. Убиства представљају најтежи облик крвних деликата, а као извршиоци ових кривичних дела јављају се како одрасли, пунолетни починиоци тако и малолетници. Фокус предметног посматрања, у овом раду, биће усмерен ка најмлађим извршиоцима овог кривичног дела, односно малолетним починиоцима парицида. Међутим, посматрајући са социобиолошког аспекта, треба нагласити да је дете људско биће у односу на своје родитеље и остаје дете и након наступања периода пунолетства, односно до краја живота. Другим речима, сваки одрастао мушкарац или жена је нечије дете тако да и „деца-старци“¹ убијају своје родитеље из различитих разлога, било да је реч о траумама из детињства, злостављању, наследству, или се пак ради о душевној болести и менталној поремећености. Стога, битно је нагласити да синтагма „деца убице родитеља“ има двоструку улогу – дете, као малолетно лице које је починило парицид и дете у пренесеном значењу – одрастао човек или жена, прецизније свако пунолетно лице које донесе одлуку да лиши живота оца или мајку или њих обоје. Даље, биће приказане неке феноменолошке карактеристике убиства почињених од стране деце, а затим ће неколико случајева убиства родитеља бити наведени. Посматраће се и одрасли починиоци парицида, а биће речи и о лапот обичају.

Напоследку, анализирањем различитих фактора и сагледавањем етиолошке димензије парицида, покушано је да се одговори на питање шта утиче на јављање парицида? Тренутно, није могуће са сигурношћу рећи који фактор је пресудан за овај чин. Јасно је да може утицати генетика, која може бити основ за ову појаву. Посматраће се породични односи, односно утицај породице на чињење кривичних дела, конкретно убиства. Стога, када се деси да дете убије једног или оба родитеља сваки случај треба посматрати засебно, јер је крајње јединствен. Из тога се може закључити да узроци убиства родитеља могу бити продукт различитих фактора. Наводи се утицај спољашњих и унурашњих фактора,

---

¹ „Деца-старци“, ову фразу употребила је професорка Милана М. Љубичић у свом раду „Насиље дјече над родитељима“.

као и комбинација истих, као потенцијални узročници овог злочина. Важно је нагласити да препознавање и пружање помоћи особама с озбиљним унутрашњим, односно менталним и психичким потешкоћама, може бити важан део превенције насиља.

Приликом истраживања, биће коришћени нормативни метод, упоредно-правни метод, ретроспективни метод и анализа садржаја. Поред теоријског, тема овог мастер рада има и практични значај, зато што истиче велику друштвену опасност - да постоје мајке и очеви који су постали жртве своје деце. Управо је то основни циљ овог мастер рада - указивање на то да су жртве родитељи, а „руку смрти“ на њих дижу њихова деца. Конкретније, у раду је пажња дата малолетницима који убијају једног или оба своја родитеља.

У склопу појаве породичног насиља, о насиљу деце над родитељима се мало говори и не препознаје се, а чак и онда када га родитељи почну препознавати долазе у ситуацију да то желе прикрити јер криве себе или се боје шта ће се догодити њиховом детету. Када је реч о малолетном лицу, које се понаша насилно и агресивно, с обзиром на то да се ради о осетљивој категорији лица, поставља се низ питања – шта институцијски урадити са њим, како му помоћи, да ли га одвојити од породице, и тако даље.

Стога се овај рад састоји од четири поглавља, у првом поглављу посматраће се малолетни починиоци парицида, затим у другом поглављу кривична одговорност деце и малолетника, треће поглавље представља суштину рада јер ће у њему бити приказан парицид, феноменолошке карактеристике убиства почињених од стране деце, деца убице родитеља, одрасли починиоци парицида, лапот обичај и илустрације случајева убиства родитеља. Даље, у четвртном поглављу сагледаваће се етиолошка димензија парцида, који су фактори који утичу на јављање парицида, која је улога породице и породичних односа као и који су мотиви за извршење.

I МАЛОЛЕТНИ УЧИНИОЦИ ПАРИЦИДА

Малолетнички криминалитет последњих година је у порасту – преступници су млађи, а кривична дела која учине све тежа. Забрињава податак да млади већ са дванаест година одлазе у заводе и поправне домове због покушаја убиства. Не дешава се више тако ретко да чујемо узнемиравајуће вести да је дванаестогодишњак закуцао ексер псу и главу, да дванаестогодишња девојчица на Јутјубу прети да ће убити две вршњакиње из школе, да су деца запалила бескућника, да је тринаестогодишњак избо друга ножем у школском дворишту.

Младачки бунт је природан и здрав, али, ако нема садржај, нешто животно афирмативно према чему може да се окрене, онда скреће у страну и хвата се за заводљиве бизарне стилове квази хероја, које пропагира индустрија лажи². Младим људима је својствена потреба за друштвеном моћи и популарношћу³, а што се остварује и насилничким понашањем кроз који се трага за сопственим идентитетом.

Криминалитет је најтежи облик малолетничког преступништва. Последњих година, обим кривичних дела која чине малолетници, посебно оних са елементма насиља, драстично је повећан.

Сматрајући да је реч о неминовним пубертетским променама у понашању, а са надом да је реч о пролазној фази коју ће дете прерасти, многи родитељи не уочавају да им деца постају насилна. С тим у вези, постоји огромна разлика између адолесцентног бунта и насилног понашања. На нашим просторима немамо механизме помоћу којих се обраћа пажња на ризично дете.

Убиство не представља нову појаву у друштву. Дешава се од давнина и временом добија неке друге димензије. Све је већи број деце и малолетника као извршилаца кривичног дела убиства. Малолетници који убијају своје родитеље су изазовна група клинички и правно јер спадају у осетљиву категорију лица због година, и из тог разлога формирају се тимови стручњака који поседују знања из различитих области.

Дороти Нолти⁴ је рекла: „Ако дете живи с критиком, оно учи да суди. Ако дете живи у непријатељству, оно учи да се бори. Ако дете живи у порузи, оно учи да се постиди. Ако дете живи са срамом, оно учи да се осећа кривим. Ако дете живи у толеранцији, оно се учи стрпљењу. Ако дете живи са охрабрењем, оно се учи поверењу. Ако дете живи с похвалом, оно учи да поштује. Ако дете живи с праведношћу, оно се учи правди. Ако дете живи у

---

² Н. Јовановић, О завођењу и љубави, стр. 87. Ближе на адреси: https://kupdf.net/queue/ozavodjenjuiljubavi_59f968b5e2b6f54c5e1c0391_pdf?queue_id=1&x=1688038202&z=MjEyLjIwMC42NS42Ng==

³ О. Павићевић, Негативни друштвени јунак. Факултет политичких наука Универзитета у Београду. 2008.

⁴ Dorothy Law Nolte, poem on childrearing „Children Learn What They Live“, 1954.

сигурности, оно учи да верује. Ако дете живи с одобравањем, оно учи да воли самог себе. Ако је дете прихваћено и окружено пријатељством, оно учи да пронађе љубав на свету.“

Малолетник је израз који се користи да означи особу која још није достигла законску доб за пунолетност. У већини земаља, малолетник се сматра особом која је млађа од 18 година. Ова добна граница може варирати од државе до државе. Укључивање малолетника у правни систем има за циљ пружање заштите, образовања и наставака развоја младих особа. Такође, не престају обавезе родитеља, старатеља и државе да пруже одговарајућу подршку тим младим особама достизањем доба за пунолетност.

Када се користи термин - „*дете*“, обично се мисли на младу особу, особу која још увек није достигла статус пунолетне особе. Међути, у кривичном праву, појам „*малолетник*“ се односи на особе које су млађе од законске доби за пунолетност и које се могу пододређеним законом прописаним условима, сматрати одговорним за кривична дела која су извршили. Кривично право има специфичне законске одредбе које регулишу статус и поступање са малолетницима у поступцима који се воде против њих.

Битна чињеница јесте да је правно уређење односа детета и родитеља неопходно од тренутка рађања детета, па до пунолетства, када родитељско право престаје. Родитељско право представља посебну улогу родитеља да кроз права и обавезе које су прописане Породичним законом заштите личност и интересе детета⁵.

Парицид се дефинише као убиство родитеља од стране детета, те је одатле патрицид убиство оца, а матрицид убиство мајке. Неки случајеви укључују особе које су претрпеле родитељско злостављање или занемаривање, док друге укључују особе које пате од озбиљне менталне болести. Постоји сазнање да они који убију родитеље можда уопште нису злостављани или психички болесни, али могу показати антисоцијално понашање што у комбинацији са психопатским особинама повећа вероватноћу убиства.

Антисоцијално понашање је угрожавајуће и повређујуће, како за околину тако и за саму антисоцијалну личност. Није праћено осећањем гриже савести. То је последица неразвијене емпатије, недостатка осећаја одговорности, као и тога шта је добро, а шта лоше. Социјално патолошке појаве попут алкохолизма, наркоманије, као и коцкања су често узрок криминалитета, али и убиства. Матрицид, као и патрицид, неки аутори још увек сматрају веома ретким догађајима, тако да убиства мајки представљају мање од један посто свих убистава у Сједињеним Америчким Државама. Такође, теоретичари кроз своје анализе не указују на учесталост матрицида. Доступни подаци сугеришу да су се убиства мајки, (као и очеве), смањила у последњих 30 година⁶. Извештај Министарства правде САД из 2011. године то демантује, податком да су убиства извршена од стране сопствене

---

⁵ Породични закон, Службени гласник РС, бр. 18/2005, 72/2011 – др. закон и 6/2015.

⁶ К.М. Heide, *Why kids kill parents, Learn more about parricide, matricide and behaviors behind the acts*, 2012.

деце у порасту – са 9,7% свих породичних убистава у 1980. години на 13% у 2008. години, тако да је парацид најбрже растућа врста породичних убистава⁷.

Убиством неког лица се убијено лице лишава најосновнијег права, а то је право на живот, због чега ова врста кривичног дела никада не губи на значају, ни у теоријском, ни у законодавном и криминалистичком смислу. У најширем смислу речи убиство представља свако дело човека које за последицу има нечију смрт. Кривично дело убиства спада у кривична дела против живота и тела. То је најтеже кривично дело којим се човек лишава права на живот, а које може бити извршено различитим делањем, на различите начине и употребом различитих средстава. У ужем смислу, убиство представља одузимање људског живота које је противно праву. Другим речима то је хомицид⁸.

Кривично дело убиства представља најсериозније и најозбиљније кривично дело у већини правних система. Оно се карактерише намерним и незаконитим узимањем живота неког другог лица. Пошто је ово кривично дело тако сериозно, казне могу бити изузетно оштре и варирају од једне земље или јурисдикције до друге. Казне за убиства варирају и могу укључивати доживотну затворску казну, затворску казну у одређеном трајању или, у ретким случајевима, смртну казну⁹, која се изриче у неколицини држава. Убиства су предмет оштрог судског прегледа и законских поступака како би се осигурала правда и казнили одговарајући извршиоци.

Учиниоца може бити свако лице, а различити су мотиви и начини извршења, као и други елементи овог кривичног дела. Кривично дело убиства има свој облик, радњу и последицу. Објекат кривичног дела убиства је човек, односно живо људско биће. Радња овог кривичног дела је свака она делатност која је објективно подобна да проузрокује смрт човека, док последицу кривичног дела убиства представља смрт лица. Учиниоца предметног кривичног дела може бити познат или непознат, а у погледу виности, на страни учиниоца се тражи умишљај – директни или евентуални, што подразумева свест учиниоца о његовом делу, као и његово хтеће или пристајање, односно саглашавање са насталом последицом.

---

⁷ А. Linkletter, *Why men kill their mothers. Psychologists believe matricide is fueled by a combination by a hatred and sexual desire*, 2016.

⁸ Појам хомицид потиче од латинских речи homo – човек и cide – сећи; је у најширем смислу свако људско дело које за непосредну последицу има смрт друге особе.

⁹ Смртна казна је правна санкција чије извршење за последицу има смрт осуђеника. Међународни споразуми о људским правима забрањују да особа која је у време злочина имала мање од 18 година буде осуђена на смрт. Познато је да је од 1990. г. девет земаља погубило осуђенике који су у време злочина имали мање од 18 година – Кина, ДР Конго, Нигерија, Пакистан, Саудијска Арабија, Судан, Јемен и САД.

II КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ ДЕЦЕ И МАЛОЛЕТНИКА

О чињеници да ли је извршилац кривичног дела малолетно или пунолетно лице водило се рачуна још у Римском праву. Римско право је у доба Јустинијана познавало поделу малолетника на групе: *infante* (дете до 7 година старости), *infantiae proximus* (од 7-10,5 година за дечаке и 9,5 за девојчице) и *pubertati proximi* (10,5- 14 година за дечаке, односно 9,5-12 година за девојчице). У овој подели интересантно је одређивање посебних старосних граница за дечаке и девојчице. Међутим, одређивање кривичне одговорности малолетника није било посебно регулисано, а одређене старосне границе биле су од значаја за ублажавања казне, изрицања посебних казни или забрану кажњавања. Напори који су учињени у том погледу били су више израз тежње за ублажавањем строгости тадашњег кривичног права у односу на децу и малолетнике, с обзиром на то да посебан положај малолетника није био озбиљније и конкретније уређен.

Посебно третирање малолетних учинилаца кривичног дела долази до изражаја у кривичним законцима из друге половине 18. века, нарочито под утицајем представника класичне школе. Њихове идеје дошле су до изражаја у тадашњим кривичним законцима где су добиле на значају у томе што су за доњу границу малолетства, испод које је искључена свака кривична одговорност, одредили са 12 година.

Данашња кривична законодавства разликују се према критеријуму који користе за одређивање старосне границе малолетства, да ли лимитирају старосне границе, које су горње и доње границе, да ли у оквиру постојећих граница врше нове поделе и да ли поред постојећих уводе нове категорије деликвената у циљу ублажавања постојећих старосних граница.

Према члану 1. Конвенције о правима детета, дете је свако људско биће које није навршило осамнаест година, уколико се по закону који се примењује на дете, пунолетство не стиче раније¹⁰.

Одређивање границе за пунолетство је правно питање које зависи од законодавства сваке државе. Уопштено граница за пунолетство се поставља како би се одредио тренутак када особа стиче правну способност да самостално обавља одређене радње и преузму одговорности које се очекују од одраслих. Важно је напоменути да граница за пунолетство није апсолутна и може се разликовати зависно од државе и од контекста. Закони и прописи се само мењају и могу се прилагођавати новим друштвеним и правним захтевима.

Кривична одговорност малолетника разликује се од кривичне одговорности одраслих особа у правном систему. Законодавство у различитим земљама може имати различите приступе и поступке када је у питању кривично дело извршено од стране малолетника.

¹⁰ Конвенција о правима детета, ближе на:
<https://www.unicef.org/serbia/media/3186/file/Konvencija%20o%20pravima%20deteta.pdf>

У неким правним системима, малолетници могу бити изузети из кривичног поступка и подложени специфичним поступцима који су дизајнирани да промовишу њихову превапитање и образовање. Ови поступци могу укључивати васпитне мере, заштитне мере, образовне програме и слично. У неким случајевима, особито у случајевима тешких кривичних дела, малолетници могу бити суђени као одрасле особе и подложени истим кривичним поступцима и казнама као и одрасли почетници. Ово зависи од закона и правила конкретне државе. Важно је напоменути да је циљ кривичног права у односу на малолетнике обично фокусиран на рехабилитацију и образовање, с циљем превенције понављања кривичних дела и помагања малолетничким почетницима у постизању позитивних измена у својим животима.

Закони и прописи обично имају специфичне одредбе које се односе на малолетнике. То може укључивати заштиту малолетника у контексту права, образовања, рода и популарности, рада, кривичног права и других аспеката живота. Постављање фиксне доње старосне границе кривичноправног малолетства захтева претходно утврђивање тачног датума рођења учиниоца. Иако ово данас у принципу не би требало да представља тешкоћу, нерегистрована рођења не припадају само прошлости. Тако је према статистичкој анализи коју је спровео УНИЦЕФ, у 2003. години у свету било негде око 36% нерегистрованих рођења¹¹.

У случају да није могуће утврдити тачан моменат рођења, и следствено томе није могуће са сигурношћу утврдити ког узраста је дете било у време извршења дела, Комитет за права детета заузео је став да се неће сматрати да је дете способно да буде кривично одговорно¹². Критеријуми за одређивање малолетства, односно законске доби за пунолетност, разликују се од државе до државе. У већини земаља, законска доб за пунолетност је 18 година, али постоје и други критеријуми који се могу размотрити. Као најчешћи критеријум за одређивање малолетства је просто доб особе. У већини случајева, особа млађа од 18 година се сматра малолетником.

Еманципација се односи на процес у којем малолетник добија правни статус одрасле особе пре него што достигне законску доб за пунолетност. Ово се обично односи на ситуације у којима малолетник стиче самосталност и способност да се стара о себи. У неким случајевима, законска доб за пунолетност може бити одређена на основу медицинских критеријума, као што су физички или психолошки развој.

У неким земљама, законска доб за пунолетност може бити одређена на основу културних или религијских фактора који се сматрају важним за прелазак из статуса малолетника у статус одрасле особе. Ови критеријуми могу варирати од државе до државе

---

¹¹ UNICEF. The „Rights“ Start to Life: A Statistical Analysis of Birth Registration. 2005. Процент нерегистрованих рођења у јужној Азији достигао је чак 63 %, а постоје и земље, као што је Танзанија где чак 94 % рођења није регистровано. – D. Cipriani, 132.

¹² Committee on the Rights of the Child, General Comment No. 10: Children’s rights in juvenile justice, CRC/C/GC/10, 25.4.2007, 31; према D. Cipriani, стр. 134.

и може постојати и додатна законска или друштвена комплексност у одређивању малолетства.

Наиме, кривичну одговорност у оквиру појма минимални узраст за кривичну одговорност не треба мешати са поменутиим појмом кривичне одговорности који се практично сводио на закључак да су испуњени сви елементи општег појма кривичног дела укључујући кривицу¹³. Нека законодавства унутар категорије малолетника издвајају одређене подгрупе: млађе и старије малолетнике, а година старости која раздваја ове групе различита је у појединим земљама и обично се креће око шеснаесте године.

Друга група кривичних закона оређује три категорије малолетних извршилаца кривичних дела: кривично неодговорне, ограничено кривично одговорне и потпуно кривично одговорне. Ту се раде о таквим нормативним решењима која полазе од претпоставке да су испод одређене старосне границе апсолутно кривично неодговорни, а када пређу ову границу само релативно кривично одговорни под условом да су могли да схвате значај свог дела и управљају својим поступцима¹⁴.

У нашем законодавству, малолетници се као учиниоци кривичних дела, према узрасту, деле на две категорије: а) млађи малолетници и б) старији малолетници. Млађи малолетници су лица узраста од навршених четрнаест до навршених шеснаест година живота, док су старији малолетници лица која су навршила шеснаест, али нису навршила осамнаест година живота. Дакле, млађа малолетна лица се налазе на граници између деце (према којима се не примењују никакве кривичне санкције) и старијих малолетника. Степен њихове психичке и социјалне зрелости је такав да према њима не би било оправдано применити неке теже мере, осим васпитних мера.

Малолетничко кривично право садржи низ специфичности које оправдавају регулисање те материје посебним законом. У Србији се према малолетним учиниоцима кривичних дела примењује као *lex specialis*¹⁵ Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, кодификација која има низ изузетака у односу на одредбе о пунолетним учиниоцима. У посебном делу малолетничког кривичног законодавства одредбама о малолетницима даје се предност јер се криминалнополитички циљеви у сузбијању малолетничког криминалитета постижу пре свега мерама помоћи, бриге, надзора и отклањања сметњи у нормалном развоју малолетника. Апострофира се васпитање и правилан развој малолетних учинилаца. Наглашена је специјална превенција, деловање на малолетника у смислу његове социјализације. Принуда и ограничавање слободе у другом су плану, те се тако само старијем малолетнику тј. лицу које је у време извршења кривичног дела навршило шеснаест, а није навршило осамнаест година,

¹³ Д. Дракић, О кривичној одговорности малолетника. 2010, стр. 8.

¹⁴ Ф. Хирјан, М. Сингер, Малолетници у кривичном праву. 1978, стр. 19.

¹⁵ *Lex specialis* је правна доктрина која се односи на тумачење закона, и може се применити и у домаћем и у међународном праву и контекстима. Израз означава закон којим се уређује посебан предмет, а потиче од латинске правне максиме *ex specialis derogat legi generali*.

изузетно, може изрећи казна малолетничког затвора. Млађим малолетницима, тј. лицима која су у време извршења кривичног дела навршила четрнаест, а нису навршила шеснаест година могу се изрећи само васпитне мере.

Под минималним узрастом за кривичну одговорност подразумевамо одређене године живота неопходне да би се један учинилац могао сматрати способним да буде субјект кривичног права и да се према њему, односно против њега води кривични поступак¹⁶. Тек по испуњењу овог претходног услова, у кривичном поступку се утврђују све значајне чињенице на основу којих се доноси одлука о постојању кривичног дела, одговорности учиниоца и напослетку, уз испуњеност одређених услова, и о изрицању кривичне санкције према њему.

Доња старосна граница испод које се не може применити ниједна кривична санкција, што значи искључење примене кривичног законодавства, јесте одређена чланом 4 став 3 Кривичног законика и чланом 2 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица. Наиме, према лицу које у време извршења противправног дела предвиђеног у закону као кривичног дела није навршило четрнаест година не могу се применити кривичне санкције. Тада на сцену ступа систем здравствене и социјалне заштите. Таква лица се у кривичном праву називају децом. Слично решење постоји у највећем броју европских кривичних законодавстава (Немачка, Аустрија, Италија, Шпанија, државе са простора бивше СФРЈ, Словачка, Румунија, Бугарска и др.). Овакво решење је у складу са Општим коментаром бр. 24 (2019) о правима детета у систему правосуђа за децу који је донео Комитет за права детета УН. Највишу доњу старосну границу прихватиле су неке скандинавске земље – петнаест или шеснаест година (Данска, Шведска, Норвешка), с тим што ове земље горњу старосну границу постављају на двадесет првој години живота. Доња старосна граница постављена на навршених четрнаест година представља вишедеценијску тековину на подручју држава бивше СФРЈ. Неке земље англосаксонске правне културе и традиције, као и неке афричке и азијске земље прихватају најнижу доњу границу малолетства (од седам до девет година).

Треба скренути пажњу да је према подацима Републичког завода за статистику Србије само једном млађем малолетном лицу старости од 14 година изречена санкција за убиство у периоду од 2017–2021. Посматрано у истом периоду лицима од 15 година старости изречене су санкције за осам убистава и једно тешко убиство. У погледу узраста од 16 година примећујемо примену кривичног законодавства за 14 обичних и четири тешка убиства и у односу на седамнаестогодишњаке изречене су кривичне санкције за дванаест обичних и три тешка убиства. Статистика показује да број малолетних учинилаца убистава као тешких кривичних дела, у посматраном периоду, расте од 15. године живота и кулминира са 16 година.

---

¹⁶ М. Шкулић, „Старосна граница способности за сношење кривице у кривичноправном смислу“, Crimen, 2010, стр. 203, 204

2.1. Међународноправни оквири

Међународни пакт о грађанским и политичким правима¹⁷ из 1966. године успоставља обавезу државе да установи одређени минимални узраст за кривичну одговорност, али и обавезу да држава мора примењивати исти минимални узраст за кривичну одговорност дечака и девојчица¹⁸. Према последњим подацима, данас је укупно 166 земаља света су ратификовале овај међународни уговор.

Конвенција о правима детета и нешто пре ње усвојена Стандардна минимална правила Уједињених нација за уређење малолетничког правосуђа (Пекиншка правила) која представљају непосредан извор за примену и тумачење одредаба о минималном узрасту за кривичну одговорност из Конвенције, достигла су највиши домет у међународноправној равни по овом питању.

На међународном нивоу већ више од пола века улаже се огроман напор како би се постигла општа сагласност по насловном питању. Коначни циљ ових активности био би успостављање доње границе кривичне одговорности на неком универзално прихваћеном узрасту који би се примењивао у свим земљама света.

Међутим, различита упоредноправна решења у погледу доње, али и других старосних граница (унутар) малолетства одражава раније или касније сазревање младих у различитим културним круговима, на другачијим социо-економским основама па и у зависности од етничке припадности, или чак природних и других услова. Осим ових евидентних утицаја, успостављање старосних граница у националним кривичним законодавствима условљено је факторима политичког, криминално-политичког, те (можда и најзначајније – прим. аут.) традиционално-историјског карактера¹⁹.

Највећи допринос у истраживању доње старосне границе кривичне одговорности дао је Комитет за права детета, који закључује да у односној области на интернационалном нивоу постоје следећи принципи:

1. Државе су обавезне да фиксирају минимални узраст за кривичну одговорност, који не сме бити нижи од 12 година. Државе не би смеле своју границу спуштати, већ треба стално да је подижу;

---

¹⁷ International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR), усвојен и отворен за потпис, ратификацију и приступање од стране Генералне скупштине Уједињених Нација Резолуцијом 2200А (XXI), од 16.12.1966. године. Ратификован Законом о ратификацији Међународног пакта о грађанским и политичким правима („Службени лист СФРЈ - Међународни уговори“, бр. 7/71).

¹⁸ D. Cipriani, Children's rights and the minimum age of criminal responsibility: a global perspective, 2009, стр. 42.

¹⁹ А. Царић, „Проблеми малолетничког судства“, Сплит, 1971., стр. 21-25.

2. Двоструке старосне границе нису прихватљиве. Ово се нарочито односи на *doli incarax* и сличне тестове који предвиђају распоне у оквиру којих се примењују обориве претпоставке (не)одговорности;
3. Минимални узраст за кривичну одговорност мора бити постављен у складу са начелом забране дискриминације (по полу, социо-економском статусу и сл.);
4. Уколико лице нема доказ о годинама старости, има право на примену одговарајућих медицинских и социјалних мера. У случају да се ни на овај начин не може доћи до поузданог податка, сматраће се да дете није способно за кривичну одговорност;
5. Деца која су у време извршења дела била узраста испод доње старосне границе кривичне одговорности, не могу бити формално оптужена, нити се према њима може водити кривични поступак. Према њима се не сме ни на који начин поступати кривичноправно, па тако није дозвољено ни задржавање од стране полиције;
6. Према лицима која су у време извршења дела била узраста испод минималног узраста за кривичну одговорност могу се само применити нарочите заштитне мере у најбољем интересу детета у некривичном поступку. У свим овим случајевима неопходно је осигурати да правичан поступак²⁰.

За конципирање система малолетничког правосуђа било је неопходно ускладити унутрашње право са одредбама Конвенције о правима детета, у том смислу што би се створили закони, развили поступци, органи и установе које се нарочито односе на децу и баве се децом код које постоји претпоставка да су извршила кривична дела.

Државе Западног Балкана имају исту старосну границу за кривичну одговорност деце као и Србија – четрнаест година је граница у Босни и Херцеговини, Северној Македонији, Црној Гори. У државама Европске уније, граница кривичне одговорности је различита, али за велики број држава је то четрнаест година – на пример, у Немачкој, Италији, Шпанији, Аустрији. Најнижа старосна граница за кривичну одговорност у Европи примењује се у Уједињеном Краљевству – у Енглеској, Ирској и Велсу то је десет година, док је у Шкотској, Холандији и Канади она 12 година. Шведска, Финска и Норвешка су поставиле старосну доб на 15 година. Сједињене Америчке Државе имају различиту казнену политику за малолетнике, у зависности од савезних држава. Најнижу старосну границу за кривичну одговорност деце има Северна Каролина – шест година, док у Масачусетсу, Јути и Калифорнији старосна граница износи 12 година.

---

²⁰ Самарцић, С. „Кривичноправни појам детета у међународним документима“. Зборник радова „Права дјетета и равноправност полова – између нормативног и стварног“, 2012, стр. 359–376.

III ПАРИЦИД

Дуготрајни и нерешени породични конфликти могу изазвати тензије и насилничка понашања. Деца и родитељи могу се наћи у споровима о различитим питањима, укључујући финансије, правила домаћинства и друге ствари. Не дешава се ретко, нажалост, да насловне стране хроника попуњавају наслови стравичних породичних убистава у којима су жртве били родитељи, а „руку смрти“ на њих дигли су њихова деца.

Парицид се дефинише као убиство родитеља од стране детета, те је одатле патрицид убиство оца, а матрицид убиство мајке. Ентитет се сврстава у хомицид, од којег се разликује по чињеници да су жртве родитељи, а починиоци њихова деца. Према наводима статистике, 2,2% свих убистава била су парицид, од тога 1,5% убистава била су патрицид, 0,7% убистава била су убиства мајки. Матицид је мање уобичајен од патрицида²¹.

Парицид је некада био класификован као „шизофрени злочин“, али сада је признат као много сложенији од тога²². Сваки случај убилачких дела у којима су деца извршиоци и њихови родитељи жртве је јединствен и захтева дубоко проучавање и разматрање од стране правосуђа и стручњака из области психологије и криминологије. Оно што се, у оваквим трагедијама, увек намеће као питање јесте шта може да буде окидач да дете дигне руку на оне које су му подарили живот. Могуће је да се деца са одређеним цртама личности и у одређеним условима „осиле“ и на крају науде родитељу. То се наравно не дешава у свакој породици, није правило већ изузетак. Затим, у одређеном моменту може доћи до ситуације када „кап прелије чашу“ и дође до експлозије нагомиланог беса. Превенција оваквих злочина укључује рано детектовање менталних проблема, подршку и образовање за породице и мере за смањење породичних конфликта. Нажалост, недовољно радимо на превенцији, не ради се ни са људима који су упадљивог понашања, изгледа или реаговања. У људима често постоји уверење да ће, уколико се нешто страшно десило, неко други то пријавити или ће се бавити тиме, а неретко је случај да и „тај други“ исто размишља и на крају нико не помогне. Поставља се питање да ли има начина да се ове појаве спрече, а не само лече? Васпитни стилови родитеља и начини како дисциплинују своју децу јесте пресудно у развоју личности. То је много важније него сама структура породице. Некад се каже деца из некомплетних породица или из сиромашних породица да је то, у ствари, највећи фактор ризика, али је заправо начин функционисање породице.

Велики проценат деце која су починила убиство долази из породица у којима су услови за развој деце неповољни, дакле постоји психичко или физичко злостављање, породично насиље, лоше родитељство или чак одуство једног или оба родитеља или генерално нестабилност домаћинства. Претпоставља се да комбинација учења по моделу и неуролошке вурнабилности код деце повећава ризик од убиства у ситуацијама када је дете

²¹ J. Mitrevski, *The Psychology of Parricide*, University of California, San Francisco.

²² S.A. Clark, *Matricide: the schizophrenic crime?* Med Sci Law.

преплавлено садржајима свакодневног насиља код куће. Још једна чињеница је да деца која почине убиство чешће имају члана породице са криминалним понашањем, за разлику од деце која нису починла убиство, међутим то није правило. У овом делу рада биће речи о старосној доби и полу деце која убијају своје родитеље, као и о начину и средству извршења убиства и доступности оружја, затим ће бити посматрани и анализирани неки случајеви из праксе.

3.1. Феноменолошке карактеристике убиства почињених од стране деце

Успешност истраживања феноменолошких карактеристика убиства почињених од стране деце, подразумева да је неопходно ову појаву посматрати и сагледати у једном дужем временском интервалу.

Свакако да незаобилазан извор података у проучавању било ког облика криминалитета, јесу статистике, јер се интерпретацијом добијених података може доћи до врло важних закључака када је реч о феноменолошким карактеристикама испитиване појаве. Услови живота се непрестално мењају, и под утицајем тако променљивих услова одвија се и процес сазревања младих одоба. У готово свим сферама друштвеног живота може доћи до поремећаја, и они и те како могу бити од утицаја на сазревање младих особа. Убиства која су почињена од стране деце су комплексни и прећени на различите начине. Феноменолошке карактеристике таквих случајева могу укључивати следеће:

- Младост извршиоца: Деца која почине убиства обично су млада, у тинејџерском или ранијем одрастајућем узрасту. Ово је кључна карактеристика јер младост може имати значајан утицај на њихове мотиве и понашање.
- Мотивација и околности: Разлози за убилачко понашање могу варирати. Нека деца могу бити мотивисана менталним здравственим проблемима, жељом за осветом, насиљем у породици, злостављањем или другим стимулисима који их терају на насиље.
- Психолошке карактеристике: Деца која почине убиства могу показивати различите психолошке карактеристике као што су агресивност, недостатак контроле импулса, нарушена емпатија, депресија, анксиозност или психозе.
- Социјални контекст: Социјални фактори, укључујући породични, пријатељски и образовни контекст, играју важну улогу у обликовању понашања деце. Недостатак стабилности у породичном окружењу, сиромаштво и други социјални стресори могу допринети убилачком понашању.
- Преглед случаја и медијска обухваћеност: Како су случајеви деце која убијају своје родитеље обично шокантни и сензационални, медији могу имати значајан утицај на јавно мишљење и перцепцију случаја.

3.1.1. Старосна доб и пол деце убица

Склоност ка делинквентном понашању малолетника није зависна од пола (девојчице или дечаца), већ од индивидуалних фактора и околности које утичу на развој особе. Подложност према таквом понашању може бити под утицајем различитих фактора, укључујући породични статус, васпитање, емоционалну и психолошку зрелост, друштвене околности, друштвени притисци и друге факторе. Важно је имати на уму да је свака особа јединствена и комплексна, и да је неопходно проучити њене конкретне околности и факторе који утичу на њено понашање како би се пружила адекватна помоћ и подршка.

Дакле, статистике показују да су као малолетне убице заступљени припадници оба пола, међутим предњачи број дечака у односу на девојчице. Такође, када је реч о одраслим починиоцима предњачи број мушкараца у односу на жене. Што се тиче деце која убијају своје родитеље, у пракси, најчешћи су случајеви да синови убијају оба родитеља, а да кћерка убија мајку.

Марло и сарадници²³ су предложили дистанцију парицида у односу на доб починилаца - адултна према адаолесцентној. Код првог, тзв. адултног типа најчешће је реч о менталном обољењу починиоца, а у историји често постоји податак о ранијем насилном понашању у виду претњи и застрашивања родитеља, док је код адолесцентног типа парицида убиство врло тешко предвидети, јер је најчешће у виду „испада“. Када је реч о старосној доби малолетних извршиоца, бројна истраживања иду у прилог томе да је најчешћи узраст малолетних убица између 12 и 17 година, иако постоје случајеви да су деца млађа од 12 година починила убиство. Бебе вероватно никада никога нису убиле „намерно“, али бебе су убијале људе нехотице и индиректно. Не тако давно, порођај је био један од водећих узрока смрти жена у репродуктивном добу, а на неким местима вероватно још увек јесте. Међутим, бебе нису у стању и нису способне да намерно или свесно убију своју мајку. Новорођенче или мала беба нема моторичке способности нити разумевање да изврши насилно дело. Бебе су у потпуности зависна од одраслих особа, пре свега родитеља, за своју негу и преживљавање. Премда, долази до оваквих ситуација, они су случајне природе и немају намеру или злонамерност.

3.1.2. Начин и средства извршења убиства

Кривично дело убиства може се извршити на различите начине и различитим средствима. Средства извршења могу бити све врсте предмета, материја и механичке силе које су такве да њихово дејство може довести до смрти неког лица. Убиство се може извршити и непосредним дејством физичке снаге лица, али и одређених материја на људски организам (радиоактивне материје, отрови). Начин извршења везује се за саму ситуацију, побуде и мотиве извршиоца убиства, али и за доступност средстава за

---

²³ J.D. Marleau, F. Auclair N. Millaud, *Comparison of factors associated with parricide in adults and adolescents*. Journal of Family Violence, 2006; 21(5):321-5.

извршење овог кривичног дела. У зависности од конкретног случаја, извршиоци користе различита средства и примењују различите радње.

Према истраживањима, убиства се најчешће врше ватреним оружјем, хладним оружјем, оруђем, експлозивним направама, физичком снагом и слично. Ватрена оружја су најчешће коришћена средства извршења кривичног дела убиства. Испитивања спроведена у САД-у говоре у прилог томе да ће млади приликом вршења убиства, пре одабрати ватрено оружје, него било шта друго. Поред употребе ватреног оружја, односно пиштоља и пушке као средство извршења убиства, млади користе и ножеве, секиру, али и бројне тупе предмете као што је бејзбол палица или мотка.

Начин и средство извршења убиства од стране деце, условљени су и ситуацијом и мотивима за извршење. Наиме ситуациона убиства, деца најчешће врше уз помоћ најближег средства, рецимо камена, мотке или као што је недавно био случај у Сурчину, где је син металном шипком оцу смрскао лобању²⁴. Док су убиства од стране деце, која су планирана и која су имала као мотив освету или користољубље, најчешће бивају извршена уз употребу револвера или ножа. У нашој земљи, скорашње статистике указују да је као најчешће средство за извршење убиства - нож. То је вероватно због доступности ове врсте хладног оружја и лако се може набавити од стране деце. Такође, бројне статистике говоре у прилог томе, да је велики број убистава покушано управо овим средством. Наравно, не треба занемарити чињеницу о доступности ватреног оружја крајем деведесетих година прошлог века, које је било доступно свима и када је највећи број убиства почињен од стране деце - управо ватреним оружјем, а које је, из тог периода, заостало и данас.

Међутим, нека деца која планирају да нанесу штету другима, као што су то видели у неком филму или серији, слепа су да препознају границу између фикције и стварности. Ако су усамљени, изоловани и љути, могли би да „уживају задовољство“ које, као што неки фиктивни насилни ликови, уживају у примени моћи. Или би једноставно могли да преузму улогу у измишљеном сценарију. Стога, одлучују се да сопственим рукама или телом савладају жртву, применом физичке снаге или уколико то није могуће онда неким „погодним“ предметом који се налазе у њиховој непосредној близини.

3.1.3. Доступност оружја деци

Свеприсутан је друштвени проблем – изразито лака доступност оружја и наоружања у нашем друштву, како регистровано, тако и илегално. Држати оружје и муницију по орманима иза пешкира или по фиокама испод веша, није необично у нашем друштву. Иако је постојећи закон веома рестриктиван, и предвиђа да се оружје мора држати у сефу који је физички причвршћен, да се на сваких пет година мора водити здравствено уверење, доказати угрожена безбедност или доставити потврда о активном учешћу у спортским

---

²⁴ Ближе на адреси: <https://24sedam.rs/hronika/vesti/245195/sin-ocu-sipkom-otvorio-lobanju-i-polomio-vilicu/vest>

гађањима, а полиција би требало да врши насумичне контроле и кажњава оне који се не придржавају ових стандарда, нажалост је деци оружје доступно преко родитеља.²⁵

Табела 1 Процењена стопа ватреног оружја које поседују цивили у 25 најбољих земље и територије, 2017. године

САД	120, 5	Либан	31, 9	Нови Зеланд	26, 3
Јемен	52, 8	Ирска	31, 7	Шведска	23, 1
Црна Гора	39, 1	Босна и Херцеговина	31, 2	Пакистан	22, 3
Србија*	39, 1	Аустрија	30, 0	Португал	21, 3
Канада	34, 7	Македонија	29, 8	Француска	19, 6
Уругвај	34, 7	Норвешка	28, 8	Немачка	19, 6
Кипар	34, 0	Малта	28, 3	Ирак	19, 6
Финска	32, 4	Швајцарска	27, 6	Луксембург	18, 9

*Подаци за Републику Србију односе се без АП Косова, чија стопа поседовања ватреног оружја од стране цивила износи 23, 8. Аутор: Small Arms Survey (2018)

Процењује се да грађани на Балкану имају девет пута више оружја него војска и полиција, а по количини оружја по глави становника предњаче Србије и Црна Гора, показала је глобална Анкета о лаког оружју (Small Arms Survey) из 2018. године. Према том истраживању, Србија и Црна Гора деле треће место у свету, иза САД и Јемена, по броју оружја у рукама цивила. Извештај Београдског центра за безбедносну политику показује да је 90 одсто свог оружја на Балкану у рукама грађана. Процењује се да на сваких 100 становника има 30 комада оружја, док у Србији и Црној Гори на 100 становника долази 40 комада лаког наоружања. Процењује се да између 500.000 и 1,6 милиона домаћинстава поседује ватрено оружје, и то више илегалног него легалног. Америка је прва у свету по количини оружја по глави становника, 120 комада оружја на 100 људи, податак је анкете. Процењује се да у Босни и Херцеговини, на сваких 100 становника има 31 комад оружја - илегалног и легалног заједно. У Северној Македонији долази 30 комада на 100 становника, а на Косову је тај број 24 на 100. У Хрватској и Албанији има га вишеструко мање. У Хрватској га има два комада на 100 становника, а у Албанији је 1,5 комад на 100 људи²⁶.

Што се тиче лаке доступности оружја детету, битно је да им се усади здрава доза страха. Дакле, циљ није да се дете плаши оружја, већ да га поштује и да зна какве повреде од руковања оружјем могу да настану. Ако је дете навикло да буде превише заштићено оно

²⁵ Покрет „Не давимо Београд/Зелено-леви фронт“, ближе на: <https://www.radiostoplus.com/ne-davimo-beograd-zeleno-levi-front-saucesce-tuga-i-poziv-na-drusvo-bez-nasilja/>

²⁶ Civilian Firearms Holdings, Small Arms Survey.

неће озбиљно схвати и упозорење да је оружје опасно. Дете треба да зна истину о оружју, да оно није играчка и да може да узрокује смрт.

Милиони деце живе у домовима са оружјем, а многа од ових оружја се држе напуњена, откључана или обоје. Оружје изазива хиљаде смрти и повреда деце сваке године. Пиштољ у кући може бити веома опасан, посебно за децу. Сваке године скоро 1.300 деце погине од оружја, а много више их је озбиљно повређено²⁷. Најбољи начин за спречавање повреда деце изазваних оружјем - да се уклони оружје из куће. Међутим, ако се у кући, ипак, држи оружје важно је да буде испражњено и закључано, а муниција ускладиштена и закључана на посебној локацији. Сигурносне уређаје, укључујући браве за оружје, кутије за закључавање и сефове за оружје, треба користити за сваки пиштољ у кући. Битна чињеница, коју је важно нагласити, је да се држање оружја и муниције заједно противи закону. Поражавајућа је чињеница да велики број деце на годишњем нивоу настрада управо захваљујући оружју које се налазило у породичној кући.

Неки родитељи верују да ће скривање оружја спречити децу да им приступе. Међутим, 75% деце која живе у домовима са оружјем знају где се он налази. Многи родитељи мисле да њихова деца нису способна да пуцају из пиштоља. Међутим, деца од 2 године могу бити довољно јака да повуку обарач пиштоља, као што је случај у горе наведеном примеру.

3.2. Деца убице родитеља

Матрицид, патрицид, парицид - коју год фразу одабрали, овде говоримо о деци која убијају родитеље. Случајеви деце која убијају своје родитеље су ретки, али врло озбиљни и трагични. Овакви догађаји могу бити резултат различитих фактора и околности. Важно је разумети да је најбоље да се овакви случајеви испитају од стране стручњака као што су психолози, психијатри и правници како би се разјаснили мотиви и околности које су довеле до оваквих догађаја. Као потенцијални разлози за овакве поступке наводе се:

- Ментални здравствени проблеми: Деца која имају озбиљне менталне болести могу бити у опасности да почине такве злочине;
- Насиље у породици: Ако је дете изложено дуготрајном физичком или психичком терору од стране родитеља, према њему или према неком другом члану породице, то може довести до насилних реакција;
- Злостављање детета: Некада деца могу бити злостављана од стране својих родитеља и толерисати то дуги низ година пре него што реагују на насиље;
- Дрскост или неприпадно понашање: Нека деца могу показивати агресивно или насилничко понашање без претходних знакова менталних болести или злостављања.

---

²⁷ J. Schaechter, „Guns in the Home: How to Keep Kids Safe“. American Academy of Pediatrics Council on Injury, Violence and Poison Prevention, 2023.

Случајеви деце која убијају своје родитеље су комплексни и захтевају пажљиво проучавање од стране стручњака из различитих области. Важно је пружити подршку и помоћ деци која су изложена оваквим опасностима и усмерити их ка одговарајућим професионалцима за обраду њихових потреба и менталног здравља. Деца се развијају физички, емотивно и когнитивно. У зависности од њиховог старосног доба и индивидуалних фактора, ниво развоја и зрлости може значајно варирати. Многа убилачка дела извршена од стране деце могу бити повезана са несазрелошћу и неспособношћу да разумеју последице својих поступака. Такође, околности у којима деца расту могу играти огромну улогу у њиховом развоју и понашању. Деца која су изложена насиљу, злостављању, занемаривању или која су одрасла у окружењу криминалних активности могу бити склонија насилничком понашању. Затим, ментални здравствени проблеми као што су депресија, анксиозност, шизофренија и други психијатријски поремећаји могу играти улогу у убилачким делима деце.

3.3. Илустрације случајева убиства родитеља

У наставку рада биће представљано неколико студија случаја. Ова истраживачка стратегија би требала да нам омогући да илуструјемо случајеве деце убица родитеља и боље разумемо овај феномен. Током истраживања примењен је метод анализе садржаја новинских чланака о деци, односно малолетницима који су убили своје родитеље. Приликом одабира случајева, логика је била – изабрати оне који могу најбоље да нас упознају са посматраном појавом. Даље у тексту, биће наведени неки од најпознатијих примера најмлађих починиоца убистава. Може се извести прорачун да је сви они имају једну заједничку ствар, а то је – недостатак емпатије. Губитак једног од најважнијих осећаја код човека крије се управо у девијантном понашању.

За сада најмлађи масовни убица јесте деветогодишњи Кајл Алвуд²⁸. Он је 2019. године лишио живота петоро чланова своје породице, подметнувши пожар у њиховој мобилној кући у Илиноису, у САД. У том инциденту, страдало је троје деце, старости испод три година и двоје одраслих, баку Катрин (69) и вереника његове мајке Џејсона (34). Кајл је искористио прилику када су сви спавали. Његова мајка Кејт, такође је била у кући, али се на сву срећу спасила. Утврђено је да дечак болује од шизофреније и биполарног поремећаја.

Џасмин Ричардсон²⁹ је канадски масовни убица, која је осуђена због убиства родитеља, оца Марка (42), мајку Дебру (48) и млађег брата (8) у Алберти 2006. године. Злочин је девојчица планирала са једанаест година старијим дечком Џеремијем Стејнком (23). Када је лишила живота своје најмилије, Џасмин је имала само 12 година. Мотив за злочин, како

²⁸ Kyle Alwood , ближе на адреси:

<https://www.cbsnews.com/news/kyle-alwood-murder-case-boy-accused-setting-deadly-fire-arraignment-court-today-2019-10-21/>

²⁹ Jasmine Richardson, ближе на адреси:

<https://www.theglobeandmail.com/news/national/three-bodies-found-medicine-hat-alta-home/article20410851/>

су били изјавили, јесте неодобравање њихове везе од стране њених родитеља. Обоје су осуђени на доживотне казне затвора, са могућношћу условног отпуста. Џасмин је на условном отпусту од 2016. године, док је Џереми још увек у затвору.

У априлу 2018. године петнаестогодишња девојчица из Канзас Ситија, Дејона Холмс³⁰ убила је своје родитеље, мајку Киндерли (37) и оца Брајана (38). Након претраге њеног телефона, детективи су открили да је девојчица на инернету претраживала појам „страшни филмови у којима деца убијају своје родитеље“, као и текстове песама у којима она изражава жељу да види оца мртвог. Неки чланови породице су изјавили да је девојчица била жртва честог злостављања.

3.3.1. Случај први - *Искаљивање беса*

Дечак стар 15 година³¹, у фебруару 2022. године убио је десетогодишњег брата и оба родитеља у њиховој кући у близини шпанског града Аликантеа. Наводно, узрок злочина јесу дечакове лоше оцене у школи, због којих је настала свађа, која се касније претворила у убиство.

Отац, по имену Џејми, имао је 51 годину и радио је у компанији за одржавање семафора и такође, је радио у својој кућној башти, узгајајући дрвеће поморанце и нара. Поред тога, волео је лов. Дечак, назван Санти из правних разлога, очевом ловачком пушком упуцао је свог млађег брата Гонзала у леђа док је покушавао да побегне, након што је убио своју маму Енкарни, а затим њихова тела сакрио у шупу. Отац Џејми, у том тренутку није био код куће, а када се вратио касније тог дана, дечак је убио и њега. Најпре, је његов повређени отац успео да му истргне оружје из руку и баци га на земљу, међутим, тинејџер је узео пушку и испалио још два хица, а онда и његово тело пребацио у шупу. Провео је следећа три дана у својој соби играјући видео игрице и, представљајући се као рођак, назвао своју школу и лагао да има Covid-19, како би „купио себи време“, пре него што је признао шта је урадио његовим забринутим теткама, које су дошле у посету. Оне су, када им је дечак рекао шта је урадио, позвале полицију. Психијатри и други стручњаци, који су га интервјуисали након хапшења, искључили су било какву менталну болест и рекли у извештају да зна шта је урадио и свестан је свог дела, те да је о томе разговарао са „хладноћом и без жаљења“. Младић је специјалистима након хапшења рекао да се понашао у налету беса након што је остао без компјутера и телевизора, као и да му је забрањено да излази са пријатељима и приморан да помаже у кућним пословима.

Комшије у том подручју тврде да нису чуле чудне звукове или пуцње на дан када су се догађаји догодили. Иако се комшиница сетила да је тог дана прошла поред планинске куће

---

³⁰ Даејона Holmes, ближе на: <https://www.jacksoncountyprosecutor.com/CivicAlerts.aspx?AID=570>

³¹ Ближе на:

<https://webmediums.com/news/young-man-murdered-his-parents-and-brother-in-spain-for-taking-away-the-wifi-jqnltr26q9kd>

и учинило јој се чудним што је унутра био паркиран мајчин ауто, уз гласну музику, али она томе није придавала велики значај.

Очекује се да ће већи део казне, максимално могуће према шпанском закону за дечака његових година, одслужити у затвореној установи за младе преступнике пре него што буде пребачен у затвор за одрасле. Локални извештаји кажу да је признао да је извршио убиства, која су се догодила 8. фебруара, током суђења које је одржано иза затворених врата због умешаности малолетника. Да је био годину дана старији када је починио злочине, могао би да добије десетогодишњу казну затвора. Дечак је, иначе, осуђен на казну затвора у трајању од шест година.

3.3.2. Случај други – *Немоћни родитељи*

У јулу 2011. године, на Флориди, тада седамнаестогодишњи Тајлер³², на смрт је чекићем претукао своје родитеље, оца Блејка (54) и мајку Мери Џо (47). Након што је уклонио крваве трагове, позвао је пријатеље и приредио журку, док су тела његових родитеља лежала у њиховој спаваћој соби. Тетка убице каже да: „се он од 15-е године понашао чудно, да је почео да изостаје из школе, да се дружи са погрешним људима и конзумира дрогу. Знали смо да узима марихуану! Тајлерови родитељи су на разне начине покушавали да га врате на прави пут, укључујући психијатра и антидепресиве, али није било напретка“. Када се једне ноћи вратио кући пијан, одузели су му аутомобил и мобилни телефон. Он је, протумачивши све то као претерану контролу, почео да прети мајци да ће је убити, али, како каже, Мендел³³, Тајлеров најбољи пријатељ, није веровао да ће заиста то и учинити. На дан убиства, Тајлер је путем Фејсбука обавестио пријатеље да увече организује журку у својој кући. Менделу је рекао да су му родитељи отпутовали.

„На забави је било много младих људи који су пили и причали, али велики део њих Тајлер није познавао“, каже Мендел. Током журке, убица је повукао најбољег друга у страну и рекао му да је убио своје родитеље. Мендел му није поверовао, па је Тајлер морао да га убеђује да говори истину: „Погледај на улицу, њихова кола су и даље ту. Моји родитељи нису отпутовали у Орландо. Убио сам их“. Мендел је утрчао у кућу и видео крв испред врата спаваће собе, али је и даље мислио да се Тајлер шали са њим. „Рекао сам му да му не верујем и да ми покаже тела ако их је заиста убио. Отворио сам врата спаваће собе и видео ногу његовог оца на поду. Тада сам схватио да је стварно то урадио“, присетио се Мендел. Мендел је знао да је то последњи пут да види свог пријатеља. Направио је селфи са њим за успомену, а затим га је анонимно пријавио.

Тајлер Хедли, који сада има 29 годину, на једном од саслушања је изјавио: „Не прође ни дан да не помислим како сам својим поступцима утицао на целу породицу. Желим да сви

---

³² Ближе на адреси:

<https://www.vesti.rs/Auto-moto/FOTO-VIDEO-STRAVICNO-Deca-koja-su-ubila-svoje-roditelje.html>

³³ Ближе на: <https://abcnews.go.com/US/best-friend-ruined-life-killed-parents/story?id=23189582>

знају да ми је веома жао због тога што сам учинио“. Он је осуђен на две доживотне казне, без могућности ослобађања.

3.3.3. Случај трећи - *Ненамерност*

„Од играчке плачке“, али буквално. Уместо славља и радости, породицу у Охају задесила је огромна туга. Наиме, 16-ог јуна ове године, полиција у Охају примила је позив од тридесетједногодишње Лауре Илг, која је казала да је: „упуцана у леђа од стране њеног двогодишњег сина“³⁴. Такође, информисала је диспечера да је у осмом месецу трудноће.

Она се налазила у спаваћој соби на другом спрату и сређивала веш, када је њен син, стар само 2 године, ушао у собу, играјући се пиштољем, и пуцао јој у леђа. Лаура је била при свести када је полиција дошла, с обзиром да је сама позвала 911³⁵, којег је назвао и њен супруг, кога је Лаура, у међуремену контактирала, али он није разумео о чему се заправо ради. Њен двадесетосмогодишњи супруг, Алек Илг, касније је стигао кући и утврђено је да пиштољ припада њему. Полицијским претресом, касније, детективи су у кући пронашли и запленили оквир за пиштољ, са 12 метака, који се налазио на ноћном ормарићу у спаваћој соби, као и сачмарицу калибра 12мм са 6 метака у ормару у спаваћој соби и ваздушну пушку у ормару у компјутерској соби.

Надлежни су закључили да је дом имао инсталирано неколико сигурносних елемената како би спречили да дете добије приступ пиштољу, укључујући капије за бебе и браву у спаваћој соби. Међутим, на дан пуцњаве, врата на спаваћој соби случајно су остала отворена, а пиштољ је стајао на ноћном ормарићу. По доласку полиције и хитне помоћи, на Лаурин захтев извели су њеног сина, иначе и мајка и син, као и пиштољ, били су у спаваћој соби. Лаура је транспортована у болницу и урађен јој је хитан царски рез, међутим, она и њена нерођена беба подлегле су повредама услед пуцњаве и нажалост, преминуле. Дечак је под старатељством оца и за сада, није поднета ниједна оптужба.

Према подацима које је анализирао америчка организација Everytown³⁶, ненамерне пуцњаве се најчешће дешавају када су деца код куће. До сада, ове године је било најмање 58 ненамерних пуцњава од стране деце у САД, што је резултирало са 22 смрти и 37 повређених. Организација је прегледала податке од 2015. до 2022. и открила да се највећи број ненамерних пуцњава по дану догодио током лета. Најмање 895 деце узраста 5 и мање година успело је да пронађе пиштољ и ненамерно упуца себе или неког другог³⁷.

---

³⁴ Ближе на:

<https://edition.cnn.com/2023/06/22/us/norwalk-ohio-two-year-old-shot-pregnant-mother-dead/index.html>

³⁵ 911 is an emergency telephone number for Argentina, Canada, Dominican Republic, Jordan, Mexico, Pakistan, Palau, Panama, the Philippines, Sint Maarten, the United States, and Uruguay, as well as the North American Numbering Plan (NANP), one of eight N11 codes. Like other emergency numbers around the world, this number is intended for use in emergency circumstances only.

³⁶ Everytown for Gun Safety is an American nonprofit organization which advocates for gun control and against gun violence.

³⁷ Ближе на адреси: <https://everytownresearch.org/report/notanaccident/>

3.3.4. Случај четврти - *Паклени план*

Дванаестогодишња девојчица упуцала је свог оца, а затим и себе, у складу са пактом о убиству који је склопила са другарицом - да убију своје породице, а затим и кућне љубимце, саопштила је америчка полиција³⁸.

Полицајци у Тексасу пронашли су девојчицу, Ему Браун, са прострелном раном у главу испред њене куће у Ветерфорду, у Тексасу, око 23:30h, 20. септембра 2022. године. У кући су затекли и њеног 38-годишњег оца, Данијела Брауна, са прострелном раном у пределу стомака. Њих двоје су, након тога, хитно превезени у болницу.

Детективи су изјавили да је Ема, наводно, неколико недеља раније, планирала да убије своју породицу и кућне љубимце. Рекли су, да је била у контакту са другом девојчицом из Луфкина у Тексасу, како би разговарале о завери за убиство. И друга девојчица је, такође, планирала да убије свог оца, али није успела у том плану. Њих две су, тада, планирале да се девојчица из Ватерфорда одвезе до Луфкина, покупи другу и да онда, заједно побегну у Џорџију. Девојчица из Луфкина оптужена је за злочиначку заверу, у планирању убиства.

Данијел је пуштен из болнице убрзо након инцидента и данас се, већ, потпуно опоравио од повреде у пуцњави, међутим, остала је траума. Његова кћерка Ема, која је упуцала њега, а затим и себе у главу, преминула је два дана након инцидента, у локалној болници, у коју је била превезена заједно са оцем³⁹. Њени родитељи нису знали ништа о девојцици из Луфкина, не знају ни како су се упознале. Друга девојчица, која није идентификована, због закона државе Тексас који штити идентитет малолетника оптужених за злочин, оптужена је за заверу да почини убиство. Остаје нејасно зашто су девојчице хтеле да побију своје породице и побегну, није познато шта их је навело на такво нешто. Касније се сазнало, да је, отац Данијел учио Ему како да користи пиштољ и водио је у стрељану. У кући у којој су живели уграђени су сигурносни уређаји за заштиту од злоупотребе оружја, али, с обзиром на претходно, Ема је знала како да се „домогне“ пиштоља.

Овај случај је дефинитивно један од оних који служе да подсети родитеље да је веома важно знати са ким су њихова деца пријатељи и са ким се друже, било да је то у школи, у парку, апликацијама друштвених медија, као што су Снепчет и ТикТок и на свим осталим местима. То је основно, јер је утицај окружења пресудан за формирање младих особа.

3.4. Одрасли починиоци парицида

Појава парицида укључује различите врсте убица родитеља. Неки случајеви укључују особе које су претрпеле родитељско злостављање или занемаривање, док друге укључују

---

³⁸ Ближе на:

<https://www.msn.com/en-us/news/world/12-year-old-shoots-her-father-then-herself-in-murder-pact-with-another-girl-police-say/ar-AA12hu44?cvid=e886f3ad304d4152969174ca90b35c03>

³⁹ Ближе на: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-12227155/Girl-12-shot-dad-murder-pact-pictured-time.html>

особе које пате од озбиљне менталне болести. Постоји сазнање да они који убију родитеље можда уопште нису злостављани или психички болесни, али могу показати антисоцијално понашање што у комбинацији са психопатским особинама повећа вероватноћу убиства. Антисоцијално понашање је угрожавајуће и повређујуће, како за околину тако и за саму антисоцијалну личност. Није праћено осећањем гриже савести. То је последица неразвијене емпатије, недостатка осећаја одговорности, као и тога шта је добро, а шта лоше. Социјално патолошке појаве попут алкохолизма, наркоманије, као и коцкања су често узрок криминалитета, али и убиства.

У марту 2022. године Милош Игњатовић⁴⁰, који је тада имао 33 година, је из ловачке пушке убио оца Андреја (72) и мајку Гордану (62) у њиховој викендици у месту Бубањ, у близини села Кусадак код Смедеревске Паланке. Милош је, како се наводи, прво убио оца који је био на трактору, затим је пуцао у мајку, која је покушала да побегне. Како се незванично наводи, он је пре убиства користио опијате и био у веома лошем психичком стању. Милош се потом скинуо го и понављао је да је Бог, а затим отрчао код стрица, који живи у близини, и питао га: „да ли може да му оживи родитеље“. Његов стриц је позвао хитну помоћ и полицију. Милош није могао да објасни зашто је то урадио. Он је одмах спроведен у Специјану затворску болницу у Београду, где се налази и данас.

У пиротском насељу Ђерам, фебруара 2008. године супружници Јасмина (56) и Миливоја (57) пронађени су мртви, а убиство је починио управо њихов тридесетчетворогодишњи син Бранислав Ђирић⁴¹. Претпоставља се да мотив убиства није користољубље већ нарушени породични односи, освета и мржња. Родитеље је убио теслом.

Ђорђе Марић⁴², стар свега 26 година, који је крајем септембра прошле године убио своју мајку Добринку (61) у стану на Вождовцу, ударивши је више пута тупим предметом по глави, осуђен је за тешко убиство и одређена му је мера обавезног психијатријског лечења и чувања у Специјалној затворској болници до постојања потребе за лечењем. Неуропсихијатријско вештачење Марића утврдило је да он болује од акутног душевног поремећаја и да је у време извршења кривичног дела био неурачунљив. Касније је изјавио да се слабо сећа околности и како се десило убиство и да има тек по који сегмент у глави. Такође, рекао је да је са мајком имао сјајан однос.

Злочин који је пре осам година згрозио Србију, у марту 2015. године починила је наша глумица Теодора Викторовић⁴³, унука прослављеног глумца Михајла Викторовића, када је сатаром убила мајку Љиљану (62) и бабу Иванку Ђукић (90), у стану на Врачару. Теодора

---

⁴⁰ Ближе на:

<https://24sedam.rs/hronika/vesti/204757/milos-ignjatovic-pre-godinu-dana-ubio-roditelje-kod-kusatka/vest>

⁴¹ Родитеље убио теслом, ближе на: <https://www.politika.rs/scc/clanak/31523/Roditelje-ubio-teslom>

⁴² Ближе на:

<https://nova.rs/vesti/hronika/ubica-majke-sa-vozdovca-osudjen-sud-mu-izreкао-meru-psihijatrijskog-леченја/>

⁴³ Ближе на: <https://www.blic.rs/teodora-viktorovic>

је наводно била под дејством алкохола и лекова и, како стоји у саопштењу, након извршеног злочина је отишла у купатило, села на под и пила вотку. У тренутку извршења кривичног дела, у стану се налазила и Теодорина шестомесечна ћерка, а док је, тада четворогодишњег, сина одвео отац Борислав Стаменков у обданиште, који је затим по повратку у стан затекао ужасавајуће сцене. Како је изјавила Теодора, она је дуги низ година трпела психичку тортуру и мучење од мајке и баке, које су, наводно, стално биле незадовољне њом – било да је реч о томе што је она није била успешна као глумица до тога да им није одговарао њен избор партнера. Те је, како је рекла, потегла за сатаром како више није могла да издржи јер јој се „све смрачило“. Она је пред Вишин судом у Београду осуђена на 30 година затвора.

Студент Економског факултета Драган Јанковић⁴⁴, тада двадесетседмогодишњи младић, ударцима француски кључем усмртио је своје родитеље Марију (59) и Душана (65) у њиховом породичном дому у Новом Саду, у марту 2006. године. Након ударања кључем, тела је однео у купатило и затим их тестером, секиром и ножем исекао на комаде, спаковао у кесе и побацао по контејнерима. Како је изјавио у одбрани, на суду: „Мајка је седела и гледала филм. Привукла ме једна акциона сцена и пришао сам јој“. Изјавио је да нема осећај да је то урадио и да се, с тога, не осећа кривим и одговорним. Психијатријским вештачењем утврђено је да Драган има трајни шизофрени поремећај личности. Прво је био осуђен на 30 година затвора, али његови браниоци уложили су жалбу на такву одлуку Окружног суда у Новом Саду, затим је Врховни суд Србије казну смањено на 20 година.

Априла 2016. године Радивоје Игњатовић, тада старости од 63 година, убио је сатаром свог оца Живорада Игњатовића (83) наред улице у Младеновцу. Наиме, син је, непосредно пре убиства, наводно ишао улицом иза оца неко време, а онда га је сустигао и ударио сатаром по глави. Као узрок злочина јесу нерашћишћени породични односи око наследства, син и отац наводно су се годинама спорили око наследства, пошто је отац желео да своју имовину подели једнако, сину Радивоју и ћерки Љиљани. Пресудом Вишег суда у Београду осуђен је на казну затвора у трајању од тринаест година, као и изречена му је мера безбедности одузимања предмета, односно сатаре⁴⁵.

Тешка ментална болест код одраслих преступника парицида игра улогу сличну злостављању деце за малолетне преступнике. Она нуди друштвено прихватљиво објашњење за дубоко узнемирујући злочин. Адолесценти могу да убију своје родитеље насилнике јер верују да не могу да напусте породичну кућу. Насупрот томе, одрасли поседују већи избор избора и ресурса који им омогућавају да напусте ситуацију коју карактерише озбиљан сукоб. Стога би се очекивало да је то што је био жртва физичког злостављања од стране родитеља мање снажан мотив за парцид код одраслих него код

---

⁴⁴ Ближе на:

<https://luftika.rs/student-ubica-iz-novog-sada-koji-je-2006-ubio-roditelje-i-tela-bacio-u-kontejner-uskoro-izlazi-na-sl-obodu/>

⁴⁵ Ближе на: <https://www.bg.vi.sud.rs/files/K%20696-17.pdf>

младих, јер одрасла особа има барем могућност да напусти дом. Стога би се код одраслих преступника очекивали други мотиви за убиство родитеља, на пример тешка психопатологија.

3.4.1. Случај – *Брутални син и брижна мајка*

Несвакидашњи злочин који се догодио у Нишу 15-ог децембра 2008. године починио је, тада деветнаестогодишњи, Игор Станковић⁴⁶ када је хицем из пиштоља усмртио своју мајку Драгану Никић, која је у том тренутку имала педесет година. Драгана је, иначе, била угледна професорка на Медицинском факултету Универзитета у Нишу и помоћница директора Института за јавно здравље, док је Игор био студент прве године на Економском факултету.

Игор је мајку убио на спавању испаливши јој хитац у ухо, у њиховом стану у Делиграској улици на Палилули у Нишу, где су живели. Тело мајке је потом умотао у тепих и под окриљем мрака пребацио у аутомобил и одвезао, а затим и сакрио на тавану породичне викендице на Облачинском језеру, које се налази на око 25 км од Ниша.

Мистериозни нестанак проф. др Драгане Никић-Станковић, помоћника директора Института за јавно здравље у Нишу и редовног професора Медицинског факултета нишког универзитета пошто неколико дана није долазила на посао у институту и на предавања и вежбе на факултету био је сумњив. Све време потраге за докторком Никић-Станковић њен син понашао се као да се ништа није трагично догодило. Он је пар дана, након што је извршио убиство, у стану орагнизовао журку и позвао пријатеље. Мајчиним колегама са посла, који су забринуто почели да зову чим се првог дана није појавила на послу, као и родбини и пријатељима, Игор је „сервирао” нове приче – од оне да је у иностранству на операцији, преко одласка код пријатеља у Нови Сад, па чак и да је отпутовала на сахрану рођака у Београду. Он им је говорио да му се на два дана јавља телефоном, али да број са кога зове нема идентификацију и да зато не може да им га да како би се директно чули са њом. У почетку јој је звонио и мобилни телефон, али је онда постао недоступан, вероватно након што му се батерија испразнила. Колеге из Института су покушале да пријаве њен нестанак, али им је у полицији речено да то могу да учине само чланови породице, па је рођена сестра докторке, која је и сама лекар неуропсихијатар у Специјалној болници у Горњој Топоници, код Ниша, 23. децембра пријавила нестанак.

На Медицинском факултету, где је проф. др Никић била шеф Катедре за хигијену са медицинском екологијом, као и Институту за јавно здравље, где је обављала функцију помоћника директора за квалитет и набавке, могле су се чути само речи хвале за убијену. Проф. др Никић је била изузетно одговорна и послу предана жена, па је зато колегама било готово невероватно да не дође на посао и да се при том никоме не јави. Др Никић је била

---

⁴⁶Убио мајку, умотао је у тепих па однео у викендицу, ближе на:
<https://www.politika.rs/scc/clanak/68681/Ubio-majku-umotao-je-u-tepих-i-odneo-u-vikendicu>

доктор превентивне медицине и стручни координатор Локалног еколошког акционог програма. Није много говорила о приватном животу, али сви су сматрали да је са сином била у складним односима, како су навеле њене колеге, неколико пута су били на конгресима у иностранству и увек му је доносила скупе поклоне⁴⁷. Када је уписао факултет купила му је, чак, и ауто.

Игор је полицији сам признао да је починио злочин. Поред Игора, ухапшен је и његов друг из средње школе, за кога се сумња да му је помагао након извршеног злочина, који се највероватније догодио у ноћи између 14. и 15. децембра, док је тело Драгане пронађено од стране полиције 24. децембра, умотано у више кеса и најлона, облепљено селотеплом и умотано у тепих. Након тога, наложена је обдукција у Заводу за судску медицину у Нишу, где је утврђено да јој је у главу испален један хитац из ватреног оружја. Консатована је прострелна рана од левог уха до слепоочнице. Мотив убиства остао је неутврђен, наводно је убио јер му је мајка бранила видео-игре. Велико крвично веће Округног суда у Нишу, првостепеном и неправоснажном пресудом прогласило га је кривим за тешко убиство и изрекао му јединствену казну затвора од двадесет година. Иначе, Игор је изашао из затвора након издржане дугогодишње казне због убиства мајке у фебруару 2020. године. Међутим, у јуну исте године опет је ухапшен због поседовања, неовлашћене производње и стављање у промет опојних дрога као и напад на службено лице приликом вршења службене дужности током хапшења, јер је физички напао полицајца и покушао да побегне. Пресудом Апелационог суда у Нишу, Игор је осуђен на пет година и десет месеци казне затвора.

3.5. Лапот обичај

Еутаназија је била присутна и у нашем народу. Тако је постојао обичај убијања старих иизнемоглих људи у Сврљигу који је било познат под називом „лапот“. „Кад неко остари и изнемогне, онда се фамилија реши да га убије, и то се убијање звало у Сврљигу лапот, а и Присјану код Пирота л`пот. Биров зађе од куће до куће вичући: „Хајде, лапот је у том и том селу, у тој и тој кући, дођите на подушје“. Пред окупљеним светом, фамилија би премлатила старца или бабу, и то највише батином (тојагом), ређе камењем или секиром. Кога су водили на лапот, додаје се, да је ишао без икаквог страха, и увек су те јаднике на првом месту њихова деца убијала“⁴⁸. Лапот је обичај, односно ритуал убијања родитеља или старијих чланова породице, онда када њихово издржавање постане превелики терет за породицу. Одакле овај стравични обред вуче своје корене – на то питање савремена наука нема поузданог одговора. Према неким историчарима овај ритуал Срби су „наследили“ од Влаха, сточарског народа којег су заекли на подручјима на која су се населил у 7. веку.

⁴⁷ Ближе на: <https://www.blic.rs/vesti/hronika/ubio-majku-pa-napravio-zurku/vlc6j98>

⁴⁸ М. Медић, „Немри“. Зборник радова за народни живот и обичаје Јужних Словена, Загреб. 1919.

Цитат према: Б. Јовановић, „Тајна лапота“ Прометеј и Балканолошки институт САНУ, Београд, 1999, стр. 18.

Такође, обичај убијања старих особа кад напуне одређени број година постојао је у Рисници код Пирота. Еутаназију су у име села вршили домаћини кућа који су водили рачуна отоме на кога долази ред да се над њим изврши еутаназија. Она се вршила над људима који сунапунили 50 година живота. Стари људи су били изведени на средину села где су били убијани. Након убијања домаћини кућа су се враћали својим свакодневним обавезама⁴⁹.

Најбогатији материјал који се односи на лапот датира из деветнаестог века, а сакупљен је у области источне Србије - Тимочке регије. Поред тога, сведочанства упућују на постојање овог обичаја и у јужној Србији, где се звао „бупе-лупе“. У Црној Гори, овај обичај је познат под називом „пустеновање“ и „пустенковање“.

Спомиње се неколико начина на који су убијани стари људи. Овај ритуални чин извршавала су или њихова деца или читаво село на различите начине, али најчешће је то радио најстарији син „жртве“. Углавном, вршило се тако што би на главу жртве поставили погачу па би онда чекићем ударили у њу. Стари људи, над којима се извршавао лапот, нису се ничега плашили, већ су обичај ишчекивали надајући се бољем животу у оностраном. Веома је важно истаћи да је ово ритуално убиство у случају коришћења погаче било праћено изреком „Не убијамо те ми, него лебац“⁵⁰. Поред постављања погаче на главу жртве, практиковало се и одробијање главе секиром или ударање мотком.

Лапот се по начину свог извршења може сматрати остатком прастарих ритуала приношења људских жртава паганским божанствима. Убијање својих родитеља су у доба српске средњовековне државе практиковали и српски краљеви, као и српска властела. Тако је и српски цар Душан убио свог оца. Занимљиво је да Душанов законик, из четрнаестог века, садржи одредбу којом се кажњавао спаљивањем онај ко би убио оца, мајку, брата или дете, а постојање овог прописа упућује на закључак да је постојала потреба за санкционисањем оваквих поступака. Овај обичај лишавања живота својих остарелих и, по њиховим схватањима, бескорисних родитеља задржао се код Срба јако дуго, све до почетка 20. века. Забележено је чак да је и српски вожд Карађорђе Петровић 1813. године лично убио оба своја остарела родитеља.

На основу овог старог обичаја настала је и стара српска народна пословица, која је и данас у употреби, а која гласи: „Зрео за сикирче“. Такође, на основу овог обреда настао је и југословенски краткометражни филм „Легенда о лапоту“ 1972. године као дипломски рад редитеља Горана Паскаљевића, у којем се приказује реконструкција овог догађаја.

---

⁴⁹ Д. Димовски, „Еутаназија“. Социјална мисао. Београд, 2010, стр. 190-191.

⁵⁰ С. Првановић, „Лапот – обичај убијања старца“. Тимочки записи, стр. 8–22.

IV ЕТИОЛОШКА ДИМЕНЗИЈА ПАРИЦИДА

Све суровији малолетници и све бруталнији у криминалу. Описи злочина које су починила деца су сигурно најјезивије приче које се могу чути у судницама, а пред доказима о недораслим монструмима и већина психолога је немоћна. Једино објашњење је да све ипак почиње у породици која је сама лоше место за подизање детета или је спремна да прикрије његово девијантно понашање не признајући да има менталних проблема, али породични фактори нису једини узрочници. Родитељи могу бити модел својој деци, како да решавају конфликтне ситуације ненасилно, поучавајући их и охрабрујући их да правилно управљају својим емоцијама. Другим речима, када родитељи успеју да покажу својој деци како да идентификују своја осећања и изразе их на одговарајући начин, могућност за испољавања насиља, чак и смртоносног, од стране деце је драстично смањена⁵¹. Међутим, поред породице, у новије време, садржај који се редовно намеће, са елементима насиља, разни ријалити програми или друштвене мреже могу бити узрок оваквим злочинима.

Сваки случај има своју уникатну динамику и да истрага и обрада случаја захтевају дубоко проучавање од стране стручњака из различитих области, укључујући психијатре, психологе, социјалне раднике и правнике. Стручњаци раде на обради случаја и пружању одговарајуће помоћи и терапије деци која су укључена у такве случајеве. У овом делу рада биће речи о самом појму кривичног дела убиства, о етиолошкој димензији убиства, с тим у вези, посебна пажња биће посвећена утицају породице и породичним односима, премда породица има велику превентивну улогу за спречавање недозвољених понашања од стране деце. Такође, биће посматрани случајеви убиства унутар породице, као и примери где „деца-старци“ убијају своје родитеље.

4.1. Фактори који утичу на јављање парицида

Из домаћег филма „Шишање“, позната је реченица која гласи: „До границе долази несрећно несхваћено дете, али границу прелази лош човек. Када се та граница пређе нестају сви изговори, приче о сиромаштву, о несрећном детињству или о лошем одрастању“.

У ствари, постоји граница, али неразумевање није разлог да се граница пређе. Последњих неколико година, у вестима се појављују неки случајеви који укључују тинејџере или још горе, децу, како из тривијалних разлога - убијају. Уз сав „гламур“ који се везује за убице у медијима, не треба да се чудимо што нека деца виде убиство као одржив пут до циља, који год био њихов циљ.

---

⁵¹ Д. Димовски, „Криминолошко одређење убиства“, Правни факултет Ниш. 2012.

Незрело размишљање тинејџера, односно деце, свакако игра улогу и у предаторској и у импулсивној агресији, али је такође очигледно да нека деца апсорбују културне представе, које умањују моралну грозоту убиства. Жеља за моћи и добитком могла би тада лако помрачити свест о исправном и лошем. Тренутно, није могуће са сигурношћу рећи који фактор је пресудан за насилничко понашање. Не треба заборавити, нити занемарити важност учења кроз имитацију и утицај на дете кроз његову околину – породицу, о чему је било више речи у претходном поглављу рада. Стога, када се деси да дете убије једног или оба родитеља сваки случај треба посматрати засебно, јер је крајње јединствен.

Узроци убиства родитеља могу бити продукт различитих фактора. Најзаступљенија, а уједно и најприхватљивија класификација криминогених фактора међу криминолозима јесте класификација чији је творац Габријел Тард, а који је факторе који утичу на јављање криминалитета сврстао у две групе. У прву групу спадају спољашњи (егзогени) фактори, а у другу групу унутрашњи (ендогени) фактори. Спољашњи криминогени фактори (егзогени) јесу, како сама реч каже, фактори који делују споља, односно из средине која окружује појединца. *Vice versa*, унутрашњи (ендогени) фактори јесу фактори који делују из унутрашњости саме личности. Најчешће до криминалног понашања и вршења кривичних дела доводи збирно дејство спољашњих и унутрашњих фактора⁵².

4.2. Спољашњи фактори парцида

Средина у којој дете одраста утиче на развој његове личности. Међу факторима који чине средину, најважнији су социјални фактори, као на пример: породица и породични услови у којима се подиже дете, школа, група вршњака, организације у којима је дете учлањено, рођаци и познаници са којима дете долази у додир, литература коју чита, филмови и серије које гледа, истакнуте личности у друштву које дете прати, социјални положај, класна припадност, култура у којој је одрастао и у којој живи и многи други.

Школе као васпитно-образовне установе фокусирале су се само на образовни аспект, док су васпитни готово одбацили. У оних 45 минута, колико траје школски час, наставници су фокусирани на образовни део док се у васпитни не желе мешати, тако да чак и да примете да је неко дете ризично одлучују да, у већини случајева, не реагују.

Средства јавног информисања, у почетку су то биле новине, радио, касније и телевизација, а данас са појавом Интернета, се тај појам проширио, и у одређеној мери доприносе формирању личности појединаца кроз своје садржаје. Процењено је да деца до своје четрнаесте године виде преко једанаест хиљада убистава на телевизији, а да сваки цртани филм просечно има двадесет и шест сцена насиља. Наиме, доказано је да феномен насиља највише привлачи људску пажњу, односно да сцене насиља, привлаче пажњу човека више него други леви, пријатни, непријатни, опасни садржаји⁵³.

⁵² С. Константиновић Вилић, В. Николић Ристановић, М. Костић, „Криминологија“, стр. 337-339.

⁵³ А. Стевановић, *Хулиганизам, вандализам и насилничко понашање*, Crimen, 2017, стр. 182.

Тема убилачких акција и мас-медија је сложена и контроверзна. Мас-медији имају склоност ка сензационализму и извештавању о насилним инцидентима на начин који може имати атрактивност за гледаоце или читаоце. Ово може имати потенцијално негативан утицај на неке особе које би могле бити инспирацисане или подржане у свом насилничком понашању. Истраживања сугеришу да постоји могућност да одрасли или малолетници, који су „наклоњени“ насиљу, могу бити потенцијално подложни „копирању“ насилничког понашања које су видели у мас-медијима. Изложеност насилним сценама и вести о убиствима могу имати негативан утицај на психичко здравље особа, посебно ако су томе изложени неумерено и на дугорочном нивоу. За управљање овим изазовима, мас-медији, журналисти и регулатори мас-медија требају поштовати етичке стандарде и одговорност у извештавању о насилним инцидентима. Такође, важно је образовати и људе и децу о медијској писмености и критичком мишљењу како би могли да разумеју и процењују информације које виде или чују путем средства јавног информисања. Гледањем садржаја са приказивањем убистава, туча и других видова насиља и идеализовањем девијантних понашања и криминалаца, младе особе почињу да се идентификују са криминалцима и да се понашају као њихови „хероји“. Често се у медијима на сензационалан начин извештава о томе да је одређено лице или одређени криминални клан, убио неког, а то такође може негативно утицати на формирање мишљења код младих.

У последње време, на нашим просторима, све је више сниманих филмова и серија са елементима насиља и приказивањем најсвирепијих убистава, где су главне улоге и јунаци, криминалци и убице. Изложеност младих оваквим сценама може код њих створити осећај да насилни поступци представљају друштвено прихватљиво понашање. Постоје и многи документарци који препричавају и врше реконструкцију одређених злочина, поготово убистава. Овакве емисије, дају идеју младима на који начин кривично дело извршити и на који начин прикрити трагове извршења кривичног дела. На пример, тренутно, једна од најактуелнијих серија код нас јесте „Јужни ветар“. Серија, која је иначе наставак филма, садржи узнемирујући садржај и експлицитно насиље, с обзиром да прича прати подземље и криминогене структуре. У једној сцени, група тинејџера убија Босанца у стану, а затим излазе испред зграде, ударају сваког ко наиђе и ломе све око себе. Наиме, тај Босанац као члан организоване криминалне групе која врши производњу и продају дроге, је ту децу претходно „врбовао“ да би их, касније, искоришћавао за продају дроге. У неку руку, он им је био „родитељ“, односно старатељ, јер та деца нису имала куд и ту су, нажалост, видела спас. Због честог злостављања која су доживљавала и психоактивних супстанци које су конзумирали одлучили су да га убију, јер су навикнути на насиље и с обзиром, да су одрасли у таквом окружењу, сматрали да је то једино решење. Иако је овде реч о фикцији и у реалности је слична ситуација. Нажалост, деца и малолетници су све чешће регрути мафије, како на екрану тако и у стварности. Деца узраста од 12 година у школама формирају криминалне групе, уговорају туче под називом „борбе петлова“, док их локални криминалци врбују за 20 евра. Стога је тешко је издвојити филмове или серије као посебан

фактор који утиче на трагедије које се догађају. Пре је проблем што долази до нормализације насиља.

Серије, као и филмови, могу приказивати убилачке сцене и насилне догађаје као делове своје приче. Овакве сцене често служе за развијање интригантног садржаја и карактеризацију ликова у серији. Слично као и у случају филмова, сценаристи и креативни тимови раде на стварању уметничког израза и фикционалних приказа. Истраживања на ову тему су мешовита и не постоји јасан консензус о томе да ли гледање серија које приказују насилне сцене директно подстиче насилно понашање. Постоје аргументи и за и против везе између гледања насилних сцена и реалног насиља. Важно је имати на уму да је утицај серија на понашање особа комплексан и зависи од многих фактора, укључујући и породични и социо-економски контекст. Као и у случају филмова, важно је примењивати упозорења о старосној подобности и регулисати приступ серијама у зависности од узраста и зрелости гледаоца. Родитељи и старатељи такође треба да буде активни у вођењу дијалога са децом о садржајима које гледају и да их уче о разлици између фикције и реалности, као и о етичким и моралним аспектима насилничког понашања.

Рођене убице (енгл. Natural Born Killers) је амерички криминалистички филм из 1994. године. Филм говори о две жртве трауматичног детињства које постају љубавници и масовне убице, а масовни медији их неодговорно величају. У САД-у су, према истраживањима, деца и адолесценти, мотивисани овим филмом, добила жељу да постану серијске убице. Стога, може постојати веза између изложености насилним сценама у филмовима и привлачности одређених особа ка насилничким садржајима или узорцима понашања. Ова веза је, међутим, комплексна и зависи од различитих фактора.

Међутим, поред серија и филмова, на телевизији се могу видети и бројни ријалити програми у којима учествују бројне јавне личности. Учесници таквих програма, углавном, намерно потенцирају, изазивају или промовишу насиље, било физичко или психичко, како би „били занимљиви“ публици. Због тога, такав садржај не би требало да буде доступан деци, јер она немају свест о томе да све што виде на телевизији не мора да буде исправно. Кључну улогу у томе играју родитељи, у виду забране или ограничавања гледања таквог садржаја и упућивање деце на садржај који може да буде користан и инспиративан.

Такође, утицај друштвених мрежа јесте још један од фактора који „доприносе“ овој појави. Опсесија самим собом и објављивање бесконачног броја фотографија на друштвеним мрежама повећава нарцисоидност у омладини. Њихово расположење увелико зависи од реакције осталих на фотографије које постављају на друштвене мреже и тако се ствара анксиозност код њих уколико не добију пажњу коју су очекивали. Осетљива деца стичу утисак да се свет окреће око њих. Ово постаје претеча њихових дисфункционалних емоционалних стања, касније у животу, и мањка емпатије према другима. Темељне моралне вредности попут рада поштења, толеранције, одговорности, емпатије или поштовања ауторитета деци су искривљене и постале занемарљиве. На данашњу децу

много више и погубније утичу друштвене мреже на којима се деле екстраховани садржаји из ријалитија или других емисија.

4.3. Породични односи и убиства

У средствима јавног информисања, било штампаним или електронским, може се наћи вест о томе како је брат убио брата, стриц синовца, син оца или мајку, супруге које су запалиле или изболе мужеве и масу таквих грозота које коче мозак човеку кад их чита и о њима размишља. Породична убиства и трагедије у себи имају и неке индивидуалне конфлике, трагедје и импулсивности, те је тешко дати закључак за сва породична убиства као један.

Свака та, породична трагедија, крије своју причу и иза сваке стоје нек други разлози, али оно што је очигледно је да је у тим породицама одавно нестало љубави, а у већини да је новац постао важнији од породице. За социологе и психологе, превентивно деловање и спречавање конфликта који би касније могли да ескалирају у насиље, кључ је да се трагедије спрече. Свађе око имовине, поремећени породични односи, љубомора и алкохолзам су само неке од ситуација које су измакле контроли и завршиле трагедијом. Губитак љубави у породици се трансформише у мржњу и онда је скоро немогуће контролисати конфликте. С друге стране, породица је затворена и зато није чудо што се неки проблеми скривају. Када би неко и желео да помогне и то пријави, укућани би то сакрили због стида, бламаже и малограђанштине и негирали да се нешто лоше догађа у њиховој породици.

У последњих пар година, повећао се број убиства унутар породице као и бруталност њихових извршења. Како наводе стручњаци, без обзира на модалитете извршења, свим убиствима, изузев оних где је извршилац душевни болесник, претходиле су велике свађе. Ниједно убиство није се десило одједанпут и сва имају у корену неки ранији сукоб.

Нису ретки случајеви да читава породица страда од једног члана. Тридесетдеветогодишњи Душан Маријанац⁵⁴ је у породичној кући у Футогу у новембру 2001. године кухињским ножем заклао оца Драгоњу (63), супругу Сању (35) и сина Милана (4), док је мајци Олги (64) нанео више убода. Душан је свог другог сина, деветогодишњег Милоша коме је нанео више убода ножем, држао као таоца све док се, после вишечасовних преговора, није предао полицији. Наводно, мотив за убиство је сумња да, млађи Милан, није његов син. Примери вишеструких убиства чланова породице, као што је овај, могу се са довољно вероватноће сврстати у убиства почињена у веома интензивном узбуђењу. Агресивност се са једног члана породице, премешта и на остале, који су схваћени као „кривци“ за поремећене односе.

---

⁵⁴ Убио оца, сина и жену, ближе на: <https://www.blic.rs/vesti/hronika/ubio-sina-oca-i-zenu/gmwmmr7>

Мотиви злочина су различити од афекта до осветољубивости. Син је, рецимо, у стању раздражљивости убио оца јер овај више није имао пара да му даје за дрогу или га је убио јер је мислио да му је отац спавао са супругом. Дуготрајни и нерешени конфликти у породици могу довести до насиља и убилачких дела. Ови конфликти могу бити финансијски, емотивни или лични. Мада, неке културе или религиозна уверења могу оправдати убилачка дела, наравно, без обзира на световне законе. Такође, чланови породице који пате од депресије, анксиозности или других менталних проблема могу бити склони насиљу и убиствима. У случајевима када су деца злостављана од стране својих родитеља може доћи до тачке када реагују на насилнички начин у самоодбрани.

У склопу проблема породичног насиља, проблем насиља деце над родитељима један је од оних о којима се мало говори и не препознаје се, а чак и онда када га родитељи почну препознавати долазе у ситуацију где то желе прикрити јер их је страх, јер криве себе, јер се боје шта ће се догодити њиховом детету. Чак и када је реч о малолетном детету, које се понаша насилно и агресивно, с обзиром да се ради о осетљивој категорији лица, поставља се низ питања – шта институцијски урадити с њим, како му помоћи, да ли га одвојити од породице, и тако даље.

4.3.1. Случај – Бити пијун у нечијим рукама

Пре девет година, на 22. август 2015. године, осуђеник Иван Милановић⁵⁵ задавио је бившу супругу Бојану Бачевић у једној од две „љубавне собе“ нишког Казнено-поправног завода. Иван је у то време био на издржавању затворске казне од три године и десет месеци, на коју је осуђен због диловања дроге.

Пре одласка на издржавање казне затвора, развели су се због тога што је Иван током заједничког живота константно малтретирао Бојану. Њих двоје заједно имају кћерку, која је, у тренутку када је дошло до злочина, имала само осам година. Бојана је и након развода, са кћерком, остала да живи у породичној кући бившег супруга, у којој су становали и његови родитељи, у нишком насељу Горњи Кормен. Њена сестра близнакиња, Бобана, изјавила је да је Бојана имала само 18 година када се удала. Такође, како наводи, Иван је убрзо почео да користи дрогу и да је малтретира. Па је тако, Бојану, једном приликом, гађао секиром па цепаницама. Најбизарније је, што је везао за столицу, ставио повез на уста и претио да ће је разнети бомбом. Бојана је некако успела да се „ослободи“, скине повез за уста и позове брата, који је овај инцидент пријавио полицији. Чак су и комшије знале за породично насиље које се одвијало у тој кући, и они су, сами, пар пута пријављивали случајеве малтретирања полицији.

Иако су били разведени, Бојана је обилазила Ивана у затвор и носила му новац. И даље га је волела, иако је он тукао и малтретирао. Тог дана Иван и Бојана су требали да проведу

---

⁵⁵ Убиство у љубавној соби, ближе на:

<https://time.rs/c/879024f157/ubistvo-u-ljubavnoj-sobi-on-je-golim-rukama-zadavio-bivsu-zenu-usred-zatvora.html>

у „љубавној соби“ два сата, на коју осуђеници имају право једном у два месеца, да проводе време са брачним или ванбрачним партнерима. У тој соби није било видео надзора, а чувари су били испред. С обзиром да је време за посете истекло, затворски стражар је морао да уђе у собу да види да о чему се ради. Унутра је затекао Бојану како лежи на поду и која је показивала знаке живота, и Ивана да стоји поред ње, а затим позвао хитну помоћ. Лекари су дошли на лице места и сат времена покушавали реанимацију жртве, али нажалост, није било помоћи.

Током суђења, Иван изјавио је да је убио јер је хтела да одведе дете у Немачку, међутим, то се није испоставило тачним. Наиме, Бојана није ни имала пасош, с обзиром да њена стална адреса пребивалишта није пријављена у кући у којој је живела, јер „свекар и свекра нису хтели да одведе дете“. Како се даље одвијала истрага, дошло је до сазнања да је Иван неколико дана непосредно пре убиства, телефоном из затвора позвао кћи рекао јој да ће јој убити мајку. Иван је првобитно осуђен на 30 година затвора, али је Апелациони суд у Нишу одлучио да ту казну преполови, оцењујући да је реч о „обичном“, а не о тешком убиству.

Оно што је најгоре од свега, њихова заједничка кћерка сада је девојчица од седамнаест година и у неку руку оправдава то што је отац убио мајку. Иако је жељна мајчинске љубави, исто тако недостаје јој очинска фигура, и оправдава га јер сматра да је њему „у том тренутку било лоше и да је он најбољи тата на свету“. Девојчица и данас живи у истој породичној кући са бабом и дедом, и препуштена је њима. Наводно, она не жели да се школује и самим тим што оправдана поступак оца може да води ка томе да и она, касније, постане склона насиљу. Чињеница да одраста у дефицијентној и деградирајућој породици, као и лоши породични односи, могу је одвести странпутицом и бити повод или изговор за потенцијално криминално понашање.

4.4. Унутрашњи фактори парцида

Унутрашњи фактори су они који делују из унутрашњости саме личности, односно њих чине чиниоци који своје дејство испољавају у периоду развијања структуре личности. Унутрашњи фактори, попут психолошких и биолошких карактеристика, могу играти важну улогу у формирању појединачних склоности ка насиљу или убиствима.

Психолошке и биолошке особине представљају важне компоненте личности, али се ипак сматра да тај њихов значај зависи претежно од тога колико карактеришу човека, као носиоца одређених друштвених односа. Антисоцијални поремећај личности карактерише недостатак емпатије и саосећања према другима, као и тенденција ка манипулацији и антисоцијалном понашању. Особе са овим поремећајем могу бити склоније криминалном понашању, укључујући и убиства. Такође, особе са нарцисистичким поремећајем личности имају превелико самопоуздање и осећај супериорности. Могу бити склони насилном понашању како би очували свој лажни имиџ или остварили своје циљеве. Импулзивност,

односно висок ниво импулзивности може довести до брзих одлука и насилних поступака без размишљања о последицама. Особе које су изузетно импулзивне могу бити подложније насилним реакцијама. Познато је и да особе које су доживеле тешке трауме у детињству, као и оне које су социјално изоловане или су доживеле озбиљно злостављање или занемаривање, могу развити дубоке емоционалне ране које могу довести до насилног понашања као механизма за суочавање с траумом. Наравно, ту је и злоупотреба алкохола или дрога која може смањити инхибиције и повећати ризик од насилних поступака. Особе под утицајем алкохола или дроге могу губити контролу над својим поступцима. Према истраживањима, одрасли или деца које пате од озбиљних менталних поремећаја, попут шизофреније или озбиљних депресивних поремећаја, могу бити подложније насилном понашању. Неправилности у мозгу и неравнотежа хемијских супстанци могу утицати на емоционалну стабилност и способност контроле импулса.

Стручњаци наводе, да личности које имају: низак ниво интелигенције, емоционалне нестабилности, низак степен толеранције на фрустрације, егоцентричност, осећање инфериорности, недостатак одговорности, агресивност, психопатске особине, душевну болест или неки други чиниоци, могу бити нагнути ка криминалитету.

Међу психолошким проблемима која се односе на сам прелазак на дело најзначајнији је проблем мотивације, тј. процес покретања – усмеравања активности ради остварења одређених циљева. Развој личности зависи од наслеђа, од средине и од активности појединца, па се као главни биолошки фактори наводе: нервни систем ендокрини систем и телесна конституција (величина и развијеност појединих делова тела). Раније телесно сазревање није увек праћено психичким сазревањима, што може да доведе до вршења крвних и других деликата.

Битна чињеница, јесте да постоји неколико ризичних група особа са одређеним психичким проблемима који могу да буду потенцијални починиоци кривичних дела. На првом месту су особе које пате од најтежих психичких обољења, а то су психозе (око 2% друштва) код којих је основни узрок генетски фактор, и код таквих особа је измењен однос са реалношћу. Другу групу чини 10-13% укупне популације, карактеришу је мања или већа одступања од психички нормалног понашања. То су особе са поремећајем личности, основна карактеристика код ових профила личности је да немају развијен осећај емпатије, тачније не препознају емоције других људи, или не занима их како се други осећају. Трећој категорији припадају особе које у кризним ситуацијама реагују афективно. Колико интензивно ће особа доживети неку емоцију до нивоа афекта, зависи од тога колики значај приписује догађају. Афекат није ништа друго него реакција људи на њихову околину из акумулираног и дуго потискиваног осећања беса. Једно је када се емоција беса усмерава на нечије понашање а друго је када се емоција беса усмерава ка одређеној особи односно када неко особу сматра препреком и претњом што онда прелази у презир и мржњу.

Важно је напоменути да унутрашњи фактори обично делују у интеракцији с спољним факторима, као што су околина, социјалне околности и стресори. Такође, већина убистава није резултат само унутрашњих фактора, већ комплексне мешавине околности и личних карактеристика. Препознавање и пружање помоћи особама с озбиљним унутрашњим, односно менталним и психичким проблемима, може бити важан део превенције насиља.

4.4.1. Едипов и Електрин комплекс

Едипов и Електрин комплекс представљају понашање којима се у психоанализи описује подсвесна сексуална привлачност за родитељем супротног пола и љубомору и бес према родитељу истог пола. Едипов комплекс⁵⁶ развио је 1899. године Сигмунд Фројд, а званично одобравање наишао је деценију касније. Познати аустријски психијатар је у својој теорији психосексуалних фаза развоја указао на посебан проблем код дечака узраста од 3 до 5 година. Овај контроверзни концепт каже да деца виде родитеља истог пола као ривала, односно као некога ко им смета и краде позорност родитеља супротног пола. Неки од осећаја који се могу јавити у детету су мржња, љубомора, фрустрација и одбојност према родитељу истог пола, али и претерана повезаност, опсесија, фокус и пажња на родитеља супротног пола. Касније је осмишљен термин Електрин комплекс који би требао описати исту ову ситуацију, али се ради о женском детету, а не о мушком. Ипак, термин - Едипов комплекс, данас се користи чешће и углавном се примењује за обе ситуације. Како дете остаје везано за родитеља, временом, могу се развити неуротичност и фиксације, као и различити психички проблеми. Едипов комплекс је фројдовски израз који је добио име по човеку који је несвесно убио свог оца и спавао са његовом мајком. Фројд је рекао да дечак развија несвесну заљубљеност у своју мајку, а да се истовремено плаши да му отац буде ривал. Ово се дешава на несвесном нивоу. Међутим, истраживања нису показала повезаност овог комплекса и убиства родитеља у пракси. Углавном особе које имају овај проблем, ако се не реши на време, касније може постати паталoшки. Амерички серијски убица Керол Едвард Кол је један од најекстремнијих таквих примерака. Одрастао је уз проблематичну и агресивну мајку, за коју је био паталoшки везан, и то му је одредило живот. Сматра се да је због мржње према мајци, задавио укупно 35 жена које су га подсећале на њу.

4.5. Мотиви за извршење убиства

Мотиве за извршење кривичног дела су психички покретачи, условљени унутрашњим и спољашњим факторима. То су физичке, психичке или емотивне потребе које наводе на одређено понашање. Мотиви су посебно значајни за истраживање сваког кривичног дела.

---

⁵⁶ Nagera, Humberto. *Basic Psychoanalytic Concepts on the Libido Theory*. London: Karnac Books. стр. 64.

Revitch и Scleshinger развили су систем класификације убиства на основу мотивационог спектра⁵⁷. Мотивационо понашање условљено је унутрашњим стањима организма, променама у самој личности, али и појавама у социјалној и физичкој средини. До извршења убиства доводе различити узроци који су последица више испреплетаних фактора. Један крај мотивационог спектра чине спољашњи – социогени фактори који стимулишу учиниоце на убиства, а други крај спектра чине дела мотивисана унутрашњим или психогеним факторима. Спектар се, конкретније, састоји од амбијенталних, ситуационих, импулсивних, кататоничких и компулзивних фактора. У зависности од доминантног утицаја неког од наведених фактора, постоји више категорија убиства.

Прву категорију чине амбијентална убиства која се дешавају под већим или мањим утицајем друштвених детерминатни у оквиру неког друштвеног амбијента. У том смислу, убиства се дешавају када се различити облици насилништва усвајају као друштвено неприхватљиво понашање, јер примарни фактори социјалне контроле (породица и школа) нису у могућности да одиграју своју улогу.

Следећа категорија су импулсивна убиства која се врше од стране лица која имају недостатак свести о будућој радњи. Таква лица на околности у којима се налазе реагују на непредвидив и агресиван начин.

Ситуациона убиства су последица појаве стреса, који се јавља услед осећања беспомоћности, страха и беса. Ова убиства су, најчешће, непланирана породична убиства и убиства која настају као последица вербалног конфликта. До њих долази када учинилац изгуби контролу над ситуацијом.

Компулзивна убиства се скоро у потпуности детерминишу унутрашњим факторима, јер је код њих нагон да се убиство изврши јак. Компулзивне убице су често повратници у извршењу кривичног дела убиства и често при њиховом извршењу испољавају елементе ритуала. Пажљиво планирају убиства, а то доприноси тежем откривању кривичног дела и лишењу слободе убица.

---

⁵⁷ З. Ђурђевић, Д. Коларевић, З. Ивановић, Б. Милојковић, *Криминалистичко профилисање*, Београд, 2012., стр. 106.

ЗАКЉУЧАК

Разматрајући све наведено, произилази закључак да постоје два скупа веровања – један се односи на малолетнике и наводи да они убијају своје родитеље, док се други односи на одрасле који убију своје родитеље. Раније се отприлике знало постојала је леза кривичних дела која чине малолетници, а која одрасли, сада се то изједначило. Овим радом, анализирани су неки од узрока који потенцијално доводе до убиства родитеља, са фокусом на малолетне починиоце.

У породици започињу процеси социјализације деце. Захваљујући процесу социјализације дете учи да разуме начин живота друшва у коме живи и које га окружује. Она се сматра кључном друштвеном институцијом задуженом за правилну социјализацију деце. Поред породице, околина у којој живи, заједница и култура такође су битан спољашњи фактор за сагледавање овог проблема. Поред спољашњих, унутрашњи фактори, попут психолошких и биолошких карактеристика, могу играти важну улогу у формирању склоности ка насиљу или ка убиствима. Ментално здравље, антисоцијално понашање и недостатак емпатије, као и саосећања према другима, злоупотреба психоактивних супстанци су неки од унутрашњих фактора. У последњих неколико месеци у Србији је учестала појава породичних убистава као најтрагичнијих ситуација које се могу одвити у људском друштву. Чињеница која забрињава јесте управо пораст те врсте убистава у којима појединци „дигну руку“ на своје најближе или још горе да родитељи постану жртве своје деце, што је и предметна проблематика овог рада. Шта је „окидач“ оваквих ситуација, каква је структура личности починиоца убистава, која је улога мас-медија, да ли су филмови, серије и друштвене мреже главни кривици – су нека од питања обухваћени радом. Тренутно, није могуће са сигурношћу рећи који фактор је пресудан за насилничко понашање. Јасно је да на ово може утицати генетика, која може бити само склоност, то јест основ за ову појаву. Не треба заборавити, нити занемарити важност учења кроз имитацију и утицај на дете кроз његову околину – породицу. Стога, када се деси да дете убије једног или оба родитеља сваки случај треба посматрати засебно, јер је крајње јединствен. Другим речима, сваки појединачни случај је прича за себе. Из тога се може закључити да узроци убиства родитеља могу бити продукт различитих фактора.

Апострофира се васпитање и правилан развој малолетних учинилаца. Наглашена је специјална превенција, деловање на малолетника у смислу његове социјализације.

Уколико би се граница кривичне одговорности снизила, питање је који резултат би заправо добили и да ли би утицало на преступнике. Дете млађе од четрнаест година свакако не би могло да буде кажњено казном малолетничког затвора, јер је та санкција

предвиђена само за старије малолетнике. Дете би могло да буде смештено у васпитну установу, што је и сада могуће на основу мера социјалне заштите. Разлика је у томе што би дете могло да буде смештено у поправни дом. Упућивање у поправни дом је фактички тежа санкција од упућивања у васпитну установу јер може трајати дуже, а поред тога подразумева појачане мере надзора и примену посебних стручних програма васпитања. На крају, питање је како би вођење поступка утицало на дете и да ли је оно способно да схвати значај поступка и да активно учествује у њему. На одређено дете би вођење поступка могло деловати застрашујуће и одвраћајуће од вршења кривичних дела. С друге стране, претрпљена траума могла би изазвати још асоцијалније понашање код детета.

Налази анализе су потврдили да у креирању овог феномена улогу играју како фактор личности и злоупотреба психоактивних супстанци, тако и породична динамика и околина, као и друштвени и правни третман.

ЛИТЕРАТУРА

1. Алексић, Ж., Шкулић, М. (2002). „Криминалистика“. Београд.
2. Атанасковић, Д. (1985). Кривично право - Посебни део. Београд.
3. Вучковић Шаховић, Н. (1997). „Малолетничко правосуђе у међународном праву – са посебним освртом на малолетне (младе) делинквенте“, Југословенска ревија за међународно право.
4. Димовски, Д. (2010). „Еутаназија“. Социјална мисао. Београд.
5. Димовски, Д. (2012). „Криминолошко одређење убиства“, докторска дисертација. Ниш: Правни факултет Универзитета у Нишу.
6. Дракић, Д. (2010). „О кривичној одговорности малолетника“. Издавачка књижарница Зорана Стојановића. Сремски Карловци.
7. Ђурђевић, З., Коларевић, Д., Ивановић, З., Милојковић, Б. (2012). „Криминалистичко профилисање“. Криминалистичко-полицијска академија. Београд.
8. Живковић, Н. (2020). „Кривична неодговорност деце - Злочин без казне и могућа решења“. Зборник радова. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
9. Ивановић, Д. (2017). „Деца чине све бруталнија кривична дела“. Политика online. Преузето:
<http://www.politika.rs/sr/clanak/381461/Hronika/Deca-cine-sve-brutalnijakrivicna-dela>
(12. 6. 2020).
10. Игњатовић, Ђ. (2017). „Казнена реакција у Србији“, тематска монографија VII део. Едиција Сtimeп. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
11. Игњатовић, Ђ. (2005). „Криминологија“. Службени гласник, Београд.
12. Јовановић, Б. (1999). „Тајна лапота“. Прометеј и Балканолошки институт САНУ, Београд.
13. Јовашевић, Д. (2014). Кривично право - Посебни део. Ниш.
14. Ковачевић, М. (2013). „Међународни стандарди у области кривичних санкција и мера за малолетнке“. Докторска дисертација. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
15. Коларевић, Д. (2012). „Психологија криминала“. Криминалистичко-полицијска академија. Београд.
16. Константиновић Вилић, С., Николић Ристановић В., Костић М. (2012). „Криминологија“. Ниш. Центар за публикације Правног факултета у Нишу.
17. Костић, М. (2000). Деца убице, докторска дисертација. Ниш: Правни факултет Универзитета у Нишу.
18. Лејинс, П.П. (1978). „Криминогенеза“, Југословенска ревија за криминологију и кривично право.

19. Лукић, Т. Самарџић С. (2012). „Кривична одговорност малолетника и опортунитет кривичног гоњења“. Нови Сад: Правни факултет Универзитета у Новом Саду.
20. Максимовић, Н., Куљић, Р., Матић, Р. (2010). *Фактори ризичног понашања деце*, социолошки преглед, бр. 3.
21. Медић, М. (1919). „Немри“. Зборник радова за народни живот и обичаје Јужних Словена, Загреб.
22. Павићевић, О. (2008). „Негативни друштвени јунак“. Београд: Факултет политичких наука Универзитета у Београду.
23. Петровић, С. (2000). „Ланот – реалност или фикција, на материјалу из источне Србије“. Етно-културолошки зборник, књ. 6, Сврљиг.
24. Самарџић, С. (2011). „Универзална доња старосна граница способности за кривичну одговорност“. Зборник радова. Нови Сад: Правни факултет Универзитета у Новом Саду.
25. Самарџић, С. (2012). „Кривичноправни појам детета у међународним документима“. Зборник радова „Права дјетета и равноправност полова – између нормативног и стварног“.
26. Стевановић, А. (2017). „Хулиганизам, вандализам и насилничко понашање“. Crimen, бр. 2.
27. Царић, А. (1971). „Проблеми малолетничког судства“, Сплит.
28. Ћорић, Д. (2019). „О сличностима и разликама дефиниција појмова малолетно лице и дете у домаћем позитивном праву“. Нови Сад: Правни факултет Универзитета у Новом Саду.
29. Хирјан, Ф., Сингер, М. (1978). „Малолетници у кривичном праву“, Загреб. Информатор.
30. Шкулић, М. (2017). „Кривично процесно право“. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
31. Шкулић, М. (2011). „Малолетничко кривично право“. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду.
32. Шкулић, М. (2010). „Старосна граница способности за сношење кривице у кривичноправном смислу“, Едиција Crimen. Београд.

Библиографске јединице на страном језику:

1. Karp, A. (2018). „Estimating Global Civilian-held Firearms Numbers“. Small Arms Survey.
2. European Court of Human Rights, T. v. The United Kingdom, App.no. 24724/94: Judgment, Strasbourg 1999.

3. Inter-American Commission on Human Rights, (2018). Rapporteurship on the Rights of the Child. The situation of children in the adult criminal justice system in the United States: Approved by the Inter-American Commission on Human Rights on March 1, 2018. Преузето <http://www.oas.org/en/iachr/reports/pdfs/Children-USA.pdf>.
4. Linkletter, A. (2016). „Why men kill their mothers“. Psychologists believe matricide is fueled by a combination by a hatred and sexual desire.
5. Marleau, J.D. Auclair N. Millaud F. (2006). „Comparison of factors associated with parricide in adults and adolescents“. Journal of Family Violence.
6. Nolte, D. (1954). „Children Learn What They Live: Parenting to Inspire Values“. The New York Times.
7. SA. Clark. (1993). „Matricide: the schizophrenic crime?“. Medicine Science and the Law.
8. Schaechter, J. (2023). „Guns in the Home: How to Keep Kids Safe“. American Academy of Pediatrics Council on Injury, Violence and Poison Prevention.
9. UNICEF. (2005). The „Rights“ Start to Life: A Statistical Analysis of Birth Registration, New York.
10. Cipriani, D. „Children’s rights and the minimum age of criminal responsibility: a global perspective“. Ashgate, Farnham – Burlington.
11. Heide, K.M. (1995). „Why kids kill parents“. Sage, Thousand Oaks, CA.
12. Humberto, N. (1969). „Basic Psychoanalytic Concepts on the Libido Theory“. London. Karnac Books.

Коришћени правни извори:

1. Законик о кривичном поступку Републике Србије, („Сл. Гласник РС“, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019).
2. Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, („Сл. Гласник РС“, бр. 85/2005).
3. Закон о прекршајима, Службени гласник РС, бр. 65/2013, 13/2016, 98/2016.
4. Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета, Службени лист СФРЈ – Међнародни уговори, бр. 15/1990, Службени лист СРЈ – Међнародни уговори, бр. 4/1996 и 2/1997.
5. Конвенција о правима детета из 1989. године. (Convention on the Rights of the Child Adopted and opened for signature, ratification and accession by General Assembly resolution 44/25 of 20 November 1989, entry into force 2 September 1990, in accordance with article 49).
6. Кривични Законик Републике Србије („Сл. Гласник РС“, бр. 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 и 35/2019).
7. Породични закон, („Сл. Гласник РС“, бр. 18/2005, 72/2011 – др. закон и 6/2015).

Коришћени електронски извори:

1. „Шамарале девојчицу, смејале се док су други снимали, у Барајеву“:
<https://www.blic.rs/vesti/drustvo/samarale-devojcicu-smejale-se-drugi-snimali-nasilnim-u-cenicima-iz-barajeva-preti/tc3cs14>
2. Јовановић, Н. „О завођењу и љубави“. Преузето:
https://kupdf.net/queue/ozavodjenjuiljubavi_59f968b5e2b6f54c5e1c0391_pdf?queue_id=1&x=1688038202&z=MjEyLjIwMC42NS42Ng==
3. Joker movie’s history origin story, ближе на адреси:
<https://time.com/5694280/joker-movies-history-origin-story/>
4. „Убио мајку умотао је у тепих и однео у викендицу“:
<https://www.politika.rs/scc/clanak/68681/Ubio-majku-umotao-je-u-tepих-i-odneo-u-vikendicu>
5. „Убио мајку па направио журку“:
<https://www.blic.rs/vesti/hronika/ubio-majku-pa-napravio-zurku/vlc6j98>
6. „Убио оца, сина и жену“: <https://www.blic.rs/vesti/hronika/ubio-sina-oca-i-zenu/gmwmrr7>
7. „Задавио жену у затворској љубавној соби“:
<https://time.rs/c/879024f157/ubistvo-u-ljubavnoj-sobi-on-je-golim-rukama-zadavio-bivsu-zenu-usred-zatvora.html>
8. „Милош Игњатовић пре годину дана убио родитеље код Кусатка“:
<https://24sedam.rs/hronika/vesti/204757/milos-ignjatovic-pre-godinu-dana-ubio-roditelje-kod-kusatka/vest>
9. „Родитеље убио теслом“: <https://www.politika.rs/scc/clanak/31523/Roditelje-ubio-teslom>
10. „Убица мајке са Вождовца осуђен: Суд му изрекао меру психијатријског лечења“:
<https://nova.rs/vesti/hronika/ubica-majke-sa-vozdovca-osudjen-sud-mu-izreкао-меру-пси-хијатријског-лечења/>
11. „Злочин који је пре осам година згрозио Србију: Глумица сатаром убила мајку и бабу на Врачару“: <https://www.blic.rs/teodora-viktorovic>
12. „Студент убица из Новог Сада, који је 2006. године убио родитеље и тела бацио у контејнер ускоро излази на слободу“:
<https://luftika.rs/student-ubica-iz-novog-sada-koji-je-2006-ubio-roditelje-i-tela-bacio-u-kontejner-uskoro-izlazi-na-slobodu/>
13. „Хорор у центру Младеновца: Син убио оца сатаром на сред улице“:
<https://time.rs/c/37d0ef2fc6/horor-u-centru-mladenovca-sin-ubio-oca-satarom-nasred-ulice.html>
14. Виши суд у Београду: Пресуда за Радивоја Игњатовића:
<https://www.bg.vi.sud.rs/files/K%20696-17.pdf>
15. „Кајл Адвуд: деветогодишњак оптужен да је подметнуо пожар и убио чланове своје породице“:

- <https://www.cbsnews.com/news/kyle-alwood-murder-case-boy-accused-setting-deadly-fire-arraignment-court-today-2019-10-21/>
16. „Пронађена три тела“:
<https://www.theglobeandmail.com/news/national/three-bodies-found-medicine-hat-alta-home/article20410851/>
  17. „Заједно са дечком убили њене родитеље“:
<https://www.jacksoncountyprosecutor.com/CivicAlerts.aspx?AID=570>
  18. „Дечак убио млађег брата и родитеље због Wifi-ја“:
<https://webmediams.com/news/young-man-murdered-his-parents-and-brother-in-spain-for-taking-away-the-wifi-jqnltr26q9kd>
  19. „Стравично, деца која су убила своје родитеље“:
<https://www.vesti.rs/Auto-moto/FOTO-VIDEO-STRAVICNO-Deca-koja-su-ubila-svoje-roditelje.html>
  20. „Најбољи пријатељ ми је „уништио живот“ кад је убио своје родитеље“:
<https://abcnews.go.com/US/best-friend-ruined-life-killed-parents/story?id=23189582>
  21. „Двогодишњак у Охају убио трудну мајку“:
<https://edition.cnn.com/2023/06/22/us/norwalk-ohio-two-year-old-shot-pregnant-mother-dead/index.html>
  22. Everytown for Gun Safety: Preventable Tragedies; Unintentional Shootings by Children:
<https://everytownresearch.org/report/notanaccident/>
  23. „Дванаестогидишња девојчица пуцала у свог оца, затим у себе“:
<https://www.msn.com/en-us/news/world/12-year-old-shoots-her-father-then-herself-in-murder-pact-with-another-girl-police-say/ar-AA12hu44?cvid=e886f3ad304d4152969174ca90b35c03>
  24. „Дванаестогодишње девојчице сковале стравичан план: да убију родитеље, потом и кућне љубимце“:
<https://www.dailymail.co.uk/news/article-12227155/Girl-12-shot-dad-murder-pact-pictured-time.html>
  25. „Цурела му је крв из носа, уста и ушију, а глава отворена“: Отац коме је син металном шипком смрскоа лобању у тешком стању:
<https://24sedam.rs/hronika/vesti/245195/sin-ocu-sipkom-otvorio-lobanju-i-polomio-vilicu/vest>
  26. Не даavimo Београд/Зелено-леви фронт: Саучешће, туга и позив на друштво без насиља:
<https://www.radiostoplus.com/ne-davimo-beograd-zeleno-levi-front-sauesce-tuga-i-poziv-na-drusvo-bez-nasilja/>
  27. Healthy People 2010 Objectives Injury Prevention:
<http://www.safetypolicy.org/hp2010/hp2010.htm>
  28. UNICEF: Конвенција о правима детета:
<https://www.unicef.org/serbia/media/3186/file/Konvencija%20o%20pravima%20deteta.pdf>
  29. Деца и насиље: Може ли десетогодишњак да буде хладнокрвни убица:
<https://www.bbc.com/serbian/lat/svet-50871133>

САЖЕТАК И КЉУЧНЕ РЕЧИ

У овом раду, посматраће се деца која убијају своје родитеље. Убиство родитеља је злочин који подразумева кршење два основна правила морала, а то су забрана убиства и неписано правило о поштовању родитеља. У аналогiji са темом рада, битна чињеница је да у биолошком смислу и одрастао човек јесте дете својих родитеља, премда је достигао законску доб за пунолетност. С тим у вези, произилази закључак да постоје два скупа веровања – један се односи на малолетнике и наводи да они убијају своје родитеље, док се други односи на одрасле који убију своје родитеље. Затим, у раду ће се посматрати одређени случајеви из праксе, како одраслих починилаца парицида, тако и деце и малолетника који убију своје родитеље. Циљ овог мастер рада јесте указивање на чињеницу да постоје деца која убијају своје родитеље, док је фокус усмерен ка малолетним лицима која су починила парицид.

Током истраживања коришћени су нормативни, упоредно-правни, криминолошки и ретроспективни метод, као и анализа садржаја. Резултати добијени овим радом указују да постоје различити чиниоци који утичу и доприносе да се лице одлучи да изврши убиство и родитељима, или једном од њих, одузме живот. Најчешћи узроци који доводе до извршења убиства су: различити психички поремећаји и социјално патолошке појаве, недостатак емпатије и саосећања, мржња, освета, доступност оружја, а у неким случајевима то је ненамерност.

Кључне речи: малолетници, парицид, убиства родитеља, деца убице.

SUMMARY AND KEY WORDS

Kids who kill their parents

In this paper, children who kill their parents will be observed. Killing a parent is a crime that involves the violation of two basic rules of morality, namely the prohibition of killing and the unwritten rule of respecting parents. In analogy with the topic of the paper, the important fact is that in the biological sense, an adult is also the child of his parents, although he has reached the legal age of majority. In this connection, it follows that there are two sets of beliefs - one refers to minors and states that they kill their parents, while the other refers to adults who kill their parents. Then, the paper will look at specific cases from practice, both of adult perpetrators of parricide, and of children and minors who kill their parents. The aim of this master thesis is to point out the fact that there are children who kill their parents, while the focus is on minors who have committed parricide.

During the research, normative, comparative-legal, criminological and retrospective methods were used, as well as content analysis. The results obtained in this work indicate that there are various factors that influence and contribute to a person deciding to commit murder and take the life of his parents, or one of them. The most common causes that lead to the execution of murder are: various psychological disorders and socially pathological phenomena, lack of empathy and compassion, hatred, revenge, availability of weapons, and in some cases it is unintentional.

Key words: minors, parricide, murder of parents, child killers.

БИОГРАФИЈА СТУДЕНТА

Светлана Вучковић рођена је 03.01.2000. године у Сурдулици. Основну школу „Бранко Радичевић“ завршила је 2014. године у Владичином Хану. Природно-математички смер Гимназије „Јован Скерлић“, такође у Владичином Хану, завршава 2018. године. Основне академске студије на Факултету безбедности Универзитета у Београду уписује школске 2018/2019 године. Дипломирала је у року, 07.09.2022. године када је одбранила дипломски рад на тему „Савремени теоријски приступи у изучавању друштвених конфликта“ са оценом 10.

Мастер академске студије права на Правном факултету Универзитета у Нишу уписала је 2022. године и определила се за смер унутрашњих послова. Своје образовање усавршавала је похађањем бројних семинара и конференција. Град Београд јој додељује сертификат за учешће на конференцији „Будућност безбедности и сигурности“. Током студирања учествовала је у едукацијама из области безбедности.

Од страних језика – течно говори енглески језик и на основном нивоу знања је шпанског језика. Познаје рад на рачунару и служи се компјутерским програмима.